

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

19^e JAARGANG

WOENSDAG 19 DECEMBER 1934

No. 990

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Redactie-adres: Pieter de Hoeweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch
Kwartaalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen
het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie
op de verdere publicaties.

BERICHT.

In verband met de a.s. feestdagen zal het volgend
nummer op Vrijdag 28 December verschijnen.

INHOUD.

	Blz.
Mededeelingen van de Centrale Commissie voor de Rijn- vaart.....	1112
ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE UITVOERING DER ONGEVALLENWET DOOR BEDRIJFSVEREENIGINGEN door P. Beyer	1112
De massa-filiaalonderneming op den tweesprong door Ir. K. F. Malleé	1113
De subsidie aan de Engelsche „tramp“-vaart door C. Vermey.....	1115
Verhooging van het restrictie-percentagè voor de thee- producenten	1116
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Schatting van de wereldsuikerproductie voor het oogstjaar 1934/35. Wereldverbruik, in- en uitvoer van suiker in 1933/34 door Dr. Gustav Mikusch	1117
AANTEKENINGEN:	
De Engelsch-Poolsche kolenovereenkomst	1119
De ruimte op de Engelsche geld- en kapitaalmarkt	1120
De vooruitzichten voor de openbare financiën in Tsjecho-Slowakije	1120
De economische toestand in België	1121
Het valutavraagstuk in Italië en andere economische moelijkheden.....	1121
INGEZONDEN STUKKEN:	
Betaalt de auto eigen wegstkosten? door Ir. J. M. I. Reitsma met Naschrift door Dr. J. van Staay ..	1122
ONTVANGEN BOEKEN	1122
STATISTIEKEN	1123—1126
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

18 DECEMBER 1934.

De reeds de vorige week vermelde inschrijving op
schatkistpapier zal op 20 December plaats vinden en
wel voor een bedrag van ten hoogste f 30 miljoen
in schatkistpromessen en éénjarige biljetten, die
2½ pCt. rente dragen. Verder valt er van de geld-
markt niets te melden. De beschikbare middelen zijn
eerder nog iets ruimer; bankaccepten 7/16 pCt., drie-
maands schatkistpapier 3/8 pCt.

* *

Ook van de wisselmarkt maar heel weinig nieuws;
het blijft maar steeds bijna verontrustend stil. Pon-
den, die zich de geheele week binnen enge grenzen
bewogen, liepen tenslotte op 7.30% terug. Dollars
bleven rond de 1.477/8 schommelen. De \$/£ koers werd
op ongeveer 4.95 gehandhaafd. Fransche Francs lie-
pen gisteren iets op en sloten op 9.75%. Belga's
bleven ca. 34.56. Vrije Auslandsmarken liepen een
fractie achteruit, 59.38. Veel vraag blijft er nog
steeds bestaan naar de verschillende soorten Sperr-
marken, waarvan de koersen een verdere stijging
vertoonden. Zwitsersche Francs met kleine schom-
melingen ca. 47.88. Lires verbeterden eerder nog iets
in koers 12.64. Flauw waren Canadeesche Dollars,
die tot 1.49½ terugliepen. Het is nog moeilijk een
reden voor deze daling aan te geven. Wellicht houdt
ze verband met het langzamerhand minder worden
van de vraag voor handelsdoeleinden en het over-
maken van rente van in de Vereenigde Staten opge-
nomen leeningen. Pesos nog steeds eerder aange-
boden. Milreis werden op 10 gedaan.

Van de termijnmarkt vallen geen wijzigingen te
melden; de marges bleven practisch onveranderd.

Ook in goud ging maar weinig om; de prijzen
handhaafden zich. Zeer eenzijdig is de markt in
Marknoten; er is meestal maar één zijde. Gisteren was
er weer veel vraag; waardoor de koers tot 55.50 op-
liep.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN DE NOVEMBER-ZITTING 1934.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft hare tweede zitting in 1934 van 6 tot 13 November te Straatsburg gehouden onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant.

Als rechtbank voor hooger beroep heeft de Commissie zes vonnissen gegeven in rechtsgedingen, betrekking hebbende op de Rijnvaart.

Zij heeft nota genomen van de verklaring van de Zwitsersche Delegatie betreffende de normalisatiewerken tusschen Istein en Straatsburg/Kehl, blijkens welke de werkzaamheden gedurende het afgelopen jaar krachtig zijn voortgezet en een voorsprong blijven behouden op het werkplan. Volgens de tot hertoe gedane waarnemingen in het riviervak, waar de eerste werkzaamheden beëindigd zijn, heeft de vaargeul in het algemeen de in het ontwerp beoogde richting aangenomen. Men heeft den indruk, dat de ontworpen breedte en diepte over groote lengten bijna bereikt zijn.

Naar aanleiding van de stroombevaring, welke in Juli 1934 op het riviervak Keulen—Mannheim door een comité van Deutsche, Belgische, Engelsche, Fransche, Nederlandsche en Zwitsersche ingenieurs is geschied, heeft de Commissie op grond van het rapport van dit Comité met voldoening vastgesteld, dat sedert de laatste stroombevaring van 1924 verbeteringswerken zijn uitgevoerd, welke aan de ontwikkeling der scheepvaart ten goede zijn gekomen.

De Commissie heeft den wensch uitgesproken, dat de bevoegde Deutsche administratie een onderzoek zal instellen naar de mogelijkheid om grootere diepten te bereiken, meer in het bijzonder die van het oorspronkelijke plan van 1861, nl.: 2.50 m tusschen Keulen en St. Goar en 2.00 m tusschen St. Goar en Mannheim, onder waterstanden overeenkomende met de O.L.R. 1932. Bovendien heeft de Commissie in verband met de mededeelingen der Deutsche delegatie, de hoop uitgesproken, dat de opheffing van de schipbrug bij Koblenz zoo spoedig mogelijk in overweging zal worden genomen.

Ten aanzien van de verhooging van de bruggen bij Straatsburg/Kehl en van de verhooging of de eventuele opruiming van de brug bij Hünningen heeft de Commissie nota genomen van de verklaringen der Deutsche en Fransche delegaties, volgens welke overeenstemming is bereikt tusschen de twee oeverstaten, betreffende het doen verdwijnen van den hinder, welken deze bruggen voor de scheepvaart vormen.

Zij heeft nota genomen van de verklaring der Deutsche delegatie, betreffende de aanmeldbureaux (Meldstellen), uit welke verklaring blijkt, dat de door de Deutsche Regeering genomen maatregelen betreffende de organisatie dezer bureaux alleen van toepassing zijn op Deutsche schippers en dat de administratie, belast met de contrôle der uitvoeringsbepalingen ervoor moet zorgen, dat er geen belemmeringen in tegenstrijdigheid met de Akte van Mannheim ontstaan voor de onderdanen van andere landen. Alleen de schippers zijn in deze aanmeldbureaux georganiseerd; nooh de vervoerders, nooh de expediteurs zijn bij deze organisatie aangesloten. De Nederlandsche delegatie heeft verklaard, dat in Nederland geen enkel onderscheid wordt gemaakt tusschen Nederlandsche en buitenlandsche schippers en dat de verplichting om zich bij de aanmeldbureaux in te schrijven uitsluitend voor binnenlandsche transporten geldt. Wat onder „binnenlandsche transporten” moet worden verstaan, is een vraag, welke bij den Hoogen Raad aanhangig is.

De datum van de volgende gewone zitting is vastgesteld op 25 Juni 1935.

ENKELE BESCHOUWINGEN OVER DE UITVOERING DER ONGEVALLENWET DOOR BEDRIJFS- VEREENIGINGEN.

De Ziektewet heeft op overtuigende wijze aangetoond, dat de uitvoering van een sociale verzekeringswet even goed en zelfs beter kan geschieden door bijzondere uitvoeringsorganen dan door Overheidsorganen. Hierdoor herleeft met vernieuwde kracht het streven om bij de uitvoering der industrieele Ongevallenwet het particulier initiatief, meer dan thans het geval is, in te schakelen. Dat zulks ook door de regeering wordt gevoeld, blijkt uit de M. v. A. op hoofdstuk Xa der Staatsbegroting voor 1934, waarin wordt vermeld, dat een wijziging der industrieele

Ongevallenwet wordt voorbereid; met dien verstande, dat naar het voorbeeld der Ziektewet, aan, door samenwerking van centrale organisaties van werkgevers en van arbeiders tot stand gekomen Bedrijfsverenigingen, onder bepaalde voorwaarden, aandeel zal worden gegeven in de uitvoering der verzekering.

Wij stellen ons voor hieronder, in groote trekken, na te gaan, hoe medewerking van Bedrijfsverenigingen aan de uitvoering der industrieele Ongevallenverzekering mogelijk is.

Bij de totstandkoming der Ongevallenwet 1901 is een heftige strijd gestreden om het particulier initiatief in de uitvoering dezer verzekering op te nemen. Het resultaat van dien strijd is geweest, dat de uitvoering der Ongevallenwet uitsluitend werd opgedragen aan het monopolistische staatsorgaan, de Rijksverzekeringsbank. Wel werd aan het particulier initiatief eenige ruimte toegekend in den vorm van het instituut der risico-overdracht; de eigenlijke uitvoering der verzekering bleef echter uitsluitend in handen der Rijksverzekeringsbank. Ook bij de groote wijziging der wet in 1921, bleef dit stelsel onveranderd, niettegenstaande juist in dien tijd de drang tot „zelfdoen” in de sociale verzekering zoo op den voorgrond trad, getuige de tot standkoming der Zeeongevallenwet 1919, welke wet geheel door particuliere organen wordt uitgevoerd. In dit verband memoreeren wij nog het plan Posthuma-Kupers (1921) tot uitvoering der Z.W. en der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922, waar de, door werkgevers gevormde, Bedrijfsverenigingen, geheel gelijkgerichtig aan en tezamen met de Rijksverzekeringsbank de wet uitvoeren.

De vraag rijst nu, op welke wijze de Bedrijfsverenigingen in de uitvoering der industrieele Ongevallenverzekering kunnen worden opgenomen.

Reeds in 1922 werd er door Mr. H. W. Groeneveld¹⁾ op gewezen, dat een wijziging der Ongevallenwet in de eerste plaats gezocht moest worden in een nauwere aansluiting dier verzekering aan de Ziekteverzekering. De ervaring heeft nl. geleerd, dat het meerendeel (95 pCt.) der ongevallen in den zin der Ongevallenwet, een arbeidsongeschiktheid met zich brengt van niet langeren duur dan zes weken. Het ligt dan ook voor de hand, om deze z.g. lichte ongevallen onder de Ziektewet te brengen, waardoor conflicten tusschen het orgaan der Ongevallenverzekering en de organen der Ziekteverzekering vermeden worden. Een voordeel is dan bovendien, dat de getroffen sneller dan thans in het genot van de hun toekomende schadeloosstellingen kunnen worden gesteld.

De vrees, dat door een dergelijke gelijkstelling, de krachtens de Ongevallenwet te verstrekken, vrije geneeskundige behandeling in het gedrang zou komen, is ongegrond. Immers gaan wij na, hoe de geneeskundige behandeling thans geregeld is, dan zien wij, dat niet de Rijksverzekeringsbank zelf de behandeling verschaft, doch dat deze gegeven wordt door de gewone huisartsen, die hiervoor, volgens door de Bank vastgestelde tarieven, vergoeding ontvangen. De vergoeding dier medische behandeling behoeft in de nieuwe regeling geheel geen verandering te ondergaan; immers de Ziekteverzekeringsorganen zullen die vergoeding op dezelfde wijze als de Rijksverzekeringsbank kunnen regelen. Hier is geen speciaal apparaat met langdurige ervaring voor noodig. Iets anders is de medische contrôle, die thans vanwege de Rijksverzekeringsbank op zoo'n voortreffelijke wijze functioneert. Vanzelfsprekend zal niet iedere Bedrijfsvereniging over een, dergelijken doeltreffenden medischen contrôledienst kunnen beschikken. De oplossing van deze moeilijkheid kan gevonden worden door een in het leven te roepen afzonderlijken dienst voor de medische contrôle. Deze dienst zou dan be-

¹⁾ Mr. H. W. Groeneveld: Een plan tot bezuiniging en vereenvoudiging onzer sociale verzekeringswetgeving.

Zie ook het ontwerp Ziekte- en Ongevallenwet 1925.

nut kunnen worden door de uitvoeringsorganen der Ziektewet, Ongevallenwet en Invaliditeitswet, terwijl ook verschillende Rijks- en Gemeente-instellingen van dezen dienst gebruik zouden kunnen maken.

Resten nu nog de zwaardere ongevallen, die voor het verzekeringsorgaan aanzienlijke financiële verplichtingen met zich brengen. Deze verplichtingen zouden ook zeer zeker aan Bedrijfsverenigingen kunnen worden opgelegd, waardoor de geheele huidige Ongevallenwet mede in handen gelegd zou worden van Bedrijfsverenigingen. De overheidsorganen, de Rijksverzekeringsbank en de Raden van Arbeid zouden, evenals bij de Ziektewet, als aanvullende organen moeten blijven gehandhaafd.

Bij het inschakelen van Bedrijfsverenigingen in de uitvoering der Ongevallenwet dient men zich er terdege rekenschap van te geven, dat aan deze Bedrijfsverenigingen hogere eischen zullen moeten worden gesteld, dan voor de uitvoering der Ziektewet het geval is. De, door de Ziektewet voor de Bedrijfsverenigingen gestelde minimum loongrens van twee en een half miljoen, is voor een Bedrijfsvereniging tot uitvoering der Ongevallenverzekering veel te laag. Ook de voor de Bedrijfsverenigingen tot uitvoering der Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 gestelde loongrens van zeven en een half miljoen moet voor de industriële Ongevallenverzekering te laag worden geacht. Deze loongrens zal aanmerkelijk hooger dienen te worden gesteld.

Bij het bepalen dier grens mag niet uit het oog worden verloren, dat het ongevallenrisico een bedrijfsrisico is, zoodat een zuivere bedrijfsgewijze uitvoering dezer verzekering, meer dan bij de Ziekteverzekering, gewenscht is. De vrij hoog te stellen loongrens, zal het echter noodzakelijk maken, dat meerdere bedrijfstakken zich tot grootere bedrijfsgroepen zullen hebben samen te sluiten, daar verscheidene bedrijfstakken niet omvangrijk genoeg zullen blijken te zijn om het vereischte loonbedrag te bereiken.

Waar de te erkennen Bedrijfsverenigingen tot uitvoering der Ongevallenverzekering dus noodzakelijk groter zullen zijn dan de Bedrijfsverenigingen tot uitvoering der Ziektewet, zullen de kleinere organen tot uitvoering der Ziektewet zich uitsluitend tot de Ziekteverzekering moeten blijven bepalen. Een tendens tot uitschakeling dier kleine Bedrijfsverenigingen zal hiervan het gevolg zijn. Immers een der grote voordeelen van de uitvoering der Ongevallenverzekering door Bedrijfsverenigingen is, dat het orgaan tot uitvoering dier verzekering hetzelfde kan zijn als dat tot uitvoering der Ziektewet. De werkgevers, die thans voor de uitvoering der Ziektewet zijn aangesloten bij een kleine Bedrijfsvereniging, zullen zich op den duur uit deze kleine Bedrijfsverenigingen terugtrekken, om zich bij de grootere Bedrijfsverenigingen, die tevens met de uitvoering der Ongevallenwet belast zijn, aan te sluiten, om zoodoende het voordeel te hebben, slechts met één orgaan voor beide verzekeringen te maken te hebben. Hoewel het eenerzijds valt toe te juichen, dat hierdoor het aantal Bedrijfsverenigingen tot uitvoering der Ziektewet, dat thans zeer zeker te groot is (nl. 53), verminderd zal worden, moet anderzijds worden erkend, dat dit tot onbillijkheden aanleiding kan geven. Iedere wijziging in de organisatie van een zoo belangrijke materie als de sociale verzekering vergt altijd offers. Hiertegenover staat echter, dat onze sociale verzekering in haar geheel eenvoudiger en beter zal blijken te functioneeren dan thans het geval is.

De aldus gedachte organisatie der industriële Ongevallenverzekering, heft de noodzakelijkheid van een afzonderlijke regeling der Land- en Tuinbouwongevallenverzekering op, zoodat beide Ongevallenverzekeringen tot één geheel kunnen worden samengesmolten.

De definitieve regeling van deze reorganisatie zal nog tal van moeilijkheden bij de uitwerking van

detailpunten opleveren. Wij noemen hier o.a. de regeling van het brengen van eenheid in de kring der verzekerden; het stellen van eischen t.a.v. de door de Bedrijfsverenigingen te storten waarborgsommen; de regeling van het toezicht op de uitvoering der wet; de gedeeltelijke liquidatie van het omvangrijke apparaat der Rijksverzekeringsbank; de eventuele omvorming der bestaande risicovereenigingen.

P. BEIJER.

DE MASSA-FILIAALONDERNEMING OP DEN TWEESPRONG.

Voor de opkomst en den ondergang van bepaalde takken van bedrijf worden vaak een veelheid van oorzaken opgegeven, die elk voor zich juist kunnen zijn. Maar juist door die veelheid verliest men dan wel uit het oog, hoe zeer erkenning of miskenning van één of enkele leiding-gevende beginselen, beginselen, die men echter vergeet te noemen, hoofdfactoren bij succes en tegenslag kunnen zijn.

Wat het massa-filiaalbedrijf in zijn strijd om de markt betreft, hier constateert men een „offensief” tegen het middenstandsbedrijf. De winkel van de massa-filiaalonderneming wordt, steeds mooier en grooter, men kan er steeds meer krijgen, kortom, pessimisten voorzien den algeheelen ondergang van den kleinen middenstander.

In werkelijkheid zijn de meeste massa-filiaalbedrijven heel hard bezig hun positie te ondergraven, juist omdat zij zoo weinig acht slaan op de tendenzen, welke de goederendistributie beheerschen en waarvan er een en waarschijnlijk wel de voornaamste, uitgesproken in het nadeel van de grootfiliaalonderneming is.

Deze factor is de waarde, die de cliënt aan den tijd toekent.

„Tijd is geld.” Verder hebben ook zij, voor wie de tijd feitelijk geen waarde heeft, gemeenlijk de grootste haast. Vooral de voorwerpen voor dagelijksch gebruik zal men met zoo min mogelijk moeite willen betrekken. De straathandel, bakker en melkboer, die „komen hooren”, de „winkelier om den hoek”, zij komen in de eerste plaats in aanmerking.

Nu is het massa-filiaalsysteem niet op „hooren” ingesteld. Het kan ook onmogelijk overal „om den hoek” een buurtwinkel openen. Brengen wij nu ook nog even de elementen der persoonlijke bediening en der service naar voren, dan groepeerde zich om den tijdsfactor een aantal eveneens indrukwekkende factoren, die permanent ten nadeele van het massa-filiaalbedrijf werken. Wil dit dan toch bestaansmogelijkheid hebben, ja zelfs in vele opzichten in staat blijken te zijn de mededingers te verdringen, dan moeten er wel zeer sterke machten ten gunste van het grootfiliaalbedrijf werkzaam zijn. Deze zijn er dan ook inderdaad. Over het algemeen worden zij evenwel op verkeerde wijze gegroepeerd.

* * *

Als het eerste punt noemt men meestal de geweldige kapitaalcracht van deze bedrijven, waardoor zij winkels op de beste standen kunnen openen en door grooten inkoop lage prijzen kunnen bedingen. Inderdaad is dit zoo, maar die kapitaalcracht was gevolg en geen oorzaak.

Over de geheele wereld is het massa-filiaalbedrijf uit den winkel van den middenstander gegroeid. Zulks in een tijd, dat de coöperatie haar vleugels al uit begon te slaan. De beginnende massa-filiaalonderneming was dus zeer zeker niet groot-kapitalistisch, zij was ook niet de eerste mededingster op de markt, die in het groot inkoocht!

De ontstaansoorzaken van een massa-filiaalonderneming zijn in hoofdzaak steeds tot het volgende terug te voeren.

In een bepaalde branche zijn de winsten hoog, de detaillisten niet bepaald deskundig. Eén hunner, ondernemender en deskundiger dan de anderen, maakt goede winsten. Deze zijn de basis voor de verdere uitbreiding. *Aan het begin van elk massa-filiaalbedrijf staat kennis van de markt. En uit die marktkennis groeit dan welhaast marktbeheersching.*

In het aanvankelijk spaarzame aantal winkels, dat het systeem rijk is, wordt precies verkocht wat de klant hebben wil en tegen zoo billijken prijs, dat de factoren ten nadeele van het massa-filiaalsysteem er ruimschoots door geneutraliseerd worden.

Tegen den hoofdfactor ten nadeele, de waardeering van den tijd, strijdt de groot-filiaalonderneming ook door het oprichten van steeds meer filialen. Tegen de „persoonlijke bediening” en de service der particuliere bedrijven, die daar overigens vaak ontbreken, door lagen prijs, later ook door garantie voor prijswaardig goed.

* * *

Bij de verdere ontwikkeling van de situatie vertroebelde echter de toestand. Inderdaad begint de groote, nu verworven, kapitaalcracht een woordje mee te spreken. De manier, waarop dit wapen gehanteerd wordt, kan evenwel moeilijk als de voor het massa-filiaalsysteem meest voordeelige beschouwd worden. In de eerste plaats komt nu de grootinkoop. In kolossale quantum wordt goedkoop ingekocht. De voorraden, die zich aldus in de pakhuizen opstapelen, binden veel kapitaal. Overigens is het duidelijk, dat een leverancier niet tot in het oneindige korting kan blijven geven, m.a.w., boven een zekere afname weegt de zéér geringe extra-korting zéér zeker niet op tegen de verschillende nadeelen van zoo grooten inkoop.

Het motief hiervoor is dan ook vaak van speculatie aard. Niet vergeten mag echter worden, dat speculeeren toch moeilijk als het doel der onderneming genoemd kan worden. Tegenover de speculatiewinsten staan overigens de speculatieverliezen. Verder gooien dergelijke kolossale goederenquantums ieder verkoopsplan in de war. Alpha en omega wordt verkoop dezer voorraden. Zij drukken den verkoops-prijs. Zij drukken ook de stemming van het verkoops-personeel, dat tegen deze enorme voorraden als tegen een rijstebrijberg opziet.

En met dit al is het karakter van het massa-filiaalsysteem veranderd. Het accent is van den verkoop naar den inkoop verlegd. Inkoop wordt hoofdzaak. *Zéér ten onrechte, immers verkoop, niet inkoop is het doel van een distributie-onderneming.*¹⁾

* * *

De groote financieele machtspositie, waartoe de groot-filiaalonderneming is gekomen, zou o.a. gebruikt moeten worden tot het inrichten van een zoo groot mogelijk aantal verkoopsplaatsen in de woonwijken. Het massa-filiaalsysteem verkoopt vooral goederen voor dagelijksch gebruik, die men „in de buurt” wil halen. En op deze wijze zou men dus het nadeelige „tijdsargument” kunnen neutraliseeren.

Inderdaad verliep de ontwikkeling aanvankelijk langs deze lijnen. Maar in de laatste jaren ziet men de meeste leidende systemen omzwenken. De winkels worden steeds groter en mooier en verschijnen ook in de hoofdwinkelstraten. Het is zonder meer duidelijk, dat én door de kostbaarder inrichting én door de hogere huur, die men nu moet betalen, het aantal der filialen minder sterk toeneemt dan bij een voortzetting van de oude politiek. Wat mag dan wel de oorzaak dier omzwenking zijn?

* * *

Ook het distributiebedrijf kent zijn „eeuwigen driehoek”!

¹⁾ De verdere nadeelen van grootinkoop te behandelen zou mij buiten het bestek van een tijdschriftartikel voeren. Ik verwijs hiervoor naar mijn studie „De massa-filiaalonderneming”, welke in het begin van het volgende jaar bij H. J. Paris te Amsterdam zal verschijnen.

De winkelier tracht het artikel door bediening en winkelinrichting bij den cliënt te brengen, in telegramstijl kunnen wij neerschrijven:

Artikel — winkel — klant.

Hoe beter het artikel, hoe beter de winkel, hoe meer dat den klant zal trekken en binden. In haar algemeenheid is deze stelling onjuist. Een winkel, maar vooral een winkel van een massa-filiaalsysteem, wendt zich tot een bepaalde klantenklasse, d.w.z. tot een klasse menschen, die wat betreft de prijzen, die zij voor de gevoerde goederen kunnen betalen, binnen zekere grenzen moeten blijven. *Het massa-filiaalsysteem koos daarvoor de groote massa en daarmee tevens: de lage prijzen.*

Nu rust er als een fatum op het distributiebedrijf „de evolutie naar het betere”. Bepaalde takken van bedrijf, b.v. het warenhuis, kunnen zich die evolutie veroorlooven, het groot-filiaalbedrijf kan dat niet.

Aanvankelijk verkocht men vooral goedkoop goed. Later ook qualiteitsgoed. Goed en goedkoop was en is nog altijd mogelijk. Maar toen men eenmaal qualiteit verkocht, wilde men ook het betere brengen. Ook breidde men het assortiment steeds meer uit, de klant moest zooveel mogelijk soorten artikelen in den winkel kunnen koopen.

Hierdoor werd de winkel groter en namen de personeelkosten toe. Het betere artikel eischt betere behandeling. Voor verzorging en verkoopen van een veelheid van artikelensoorten is meer vakkenis noodig. Een qualiteits-artikel is vergelijkings-artikel. Zoekt het verbruiksartikel den consument, het vergelijkingsartikel zoekt den concurrent. Zóó kwam het massa-filiaalsysteem in de winkelstraten. Vooral ook door het aantrekken van nieuwe artikelensoorten zal men hiertoe besluiten. B.v. wanneer een kruideniersbedrijf tevens delicatessen en fijne vleeschwaren gaat verkoopen. Tevens heeft men hierin een aanleiding tot verfraaiing van den winkelinventaris.

En zoo verlegt het accent zich steeds meer van de basiszijde van den driehoek vandaan. *De steeds betere waar en de steeds betere winkelinrichting eischen een klant, die meer betaalt!* Maar deze betere klanten eischen weer service en crediet! En bovendien verdraagt dit nieuwe klantentype zich slecht met den gemiddelden klant van het massa-filiaalsysteem.

Nu zijn wij tot den huidige toestand gekomen. Schijnbaar bloeit het massa-filiaalbedrijf als nooit te voren. Maar het is een reus op leeme voeten.

De crisis werkt sterk ten voordeele van het groot-filiaalbedrijf. De tijdsfactor is voor den werkloze buiten werking gesteld. Velen uit de „betere” standen richten zich eveneens tot het massa-filiaalbedrijf. Daarnaast dateert de overgroote meerderheid der winkelfilialen nog uit het vorige tijdvak. Zij zijn dus minder kostbaar geïnstalleerd en staan in de volkwijken. Hierdoor kan de „nieuwe geest” maar langzaam doorwerken, zullen ook de gevolgen zich minder duidelijk en direct openbaren als onder meer normale omstandigheden. Blijft hij echter de heerschende, dan zullen vele massa-filiaalondernemingen een zwaren tijd tegemoet gaan. Allereerst zal het particuliere bedrijf terrein winnen. Daarnaast zullen er zeker andere massa-filiaalondernemingen zijn, die wel oog voor de sterke en zwakke zijden van dien bedrijfsvorm gehad hebben. Of die uit den gang van zaken leering getrokken hebben.

De idee der massa-filiaalonderneming, mits consequent doorgevoerd, leidt tot een der doelmatigste, zoo niet het doelmatigste, systeem van goederen-distributie. Zulks niettegenstaande dat de als gegeven te beschouwen omstandigheden licht ten nadeele van dezen bedrijfsvorm werken. Een nadeel, dat evenwel door beter uitbuiting van de factoren ten gunste en een zooveel mogelijk neutraliseeren van de ongunstige omstandigheden, dus door een doelgerichte bedrijfsorganisatie, in een voordeel kan verkeeren.

Een eventueele voorsprong van het filiaalsysteem

is dus geen natuur- maar een kunstproduct. En zoo als alles wat kunstmatig is, eischt het een voortdurende zorg.

Blijft deze uit, of wordt zij in de verkeerde richting gegeven, dan moet het kunstproduct in de minderheid blijven. Organisatie, schema en controle kunnen dan den winkelier-eigenaar, werkend onder den zeer directen prikkel van het eigenbelang, niet vervangen.

Dat er dus binnenkort voor vele massa-filiaalondernemingen moeilijke tijden zullen aanbreken, de jongste berichten uit Amerika melden al eenig veldwinnen van het particulier bedrijf, ligt in de lijn der verwachtingen.

Het massa-filiaalbedrijf als geheel zal gelouderd uit deze periode te voorschijn treden. Meer dan in de nieuwe winkelpaleizen mogelijk kan zijn, zal men in de eenvoudiger en daarom doelmatiger verkoopsplaatsen van het groot-filiaalbedrijf der toekomst, rekening houden met het groote doel der onderneming:

Verzorging der massa-consumptie met goedkope, gestandaardiseerde, prijswaardige artikelen.

Ir. K. F. MALLÉE.

DE SUBSIDIE AAN DE ENGELSCH-„TRAMP“-VAART.

Op 1 December jl. heeft het Engelsche Ministerie van Handel de „financiële resolutie“, die in het verleen van financieelen steun aan de algemeene vrachtaart onder Engelsche vlag voorziet, in den vorm van een uitvoerig memorandum gepubliceerd.

Wij zullen volstaan met de voornaamste bepalingen, die aan den te verleen steun ten grondslag liggen, kort samengevat weer te geven.

Allereerst zal het totaal der subsidie gedurende het kalenderjaar uit te keeren, een bedrag van £ 2 miljoen niet overschrijden. Stijgt het gemiddeld vrachtenpeil gedurende het subsidiejaar boven 92 pCt. van het gemiddelde voor het jaar 1929, dan behoudt het Ministerie van Handel zich het recht voor het totaal bedrag der subsidies te verlagen. De navolgende tabel toont hoe deze bepaling in de practijk zal werken.

Indexcijfer der gemiddelde vrachten gedurende het subsidiejaar (1929 = 100). Grensbedrag van het te verleen subsidie.

100 en daarboven	—
99	£ 250.000
98	500.000
97	750.000
96	1.000.000
95	1.250.000
94	1.500.000
93	1.750.000
92 en minder	2.000.000

Blijkt gedurende het kalenderjaar 1935, dat de omstandigheden, welke tot het verleen van subsidie hebben geleid, zich hebben gewijzigd, zoo zal het subsidie eveneens komen te vervallen. Een commissie zal worden benoemd, die onder den naam van „Trampshipping Subsidy Committee“ het Ministerie van Handel van advies zal dienen ter zake van het beheer van het subsidiefonds. Voorts zal het de taak dezer commissie zijn de binnenkomende aanvragen om subsidie te onderzoeken en het Ministerie daaromtrent voor te lichten. De commissie zal bij de vervulling harer taak geleid worden door de navolgende richtlijnen, t.w.:

a. Voor het ontvangen van subsidie komen uitsluitend in aanmerking schepen, welke sedert 1 Januari 1934 als Engelsche schepen in één der havens van het Vereenigd Koninkrijk staan ingeschreven, alsmede nieuwe schepen, welke sedert genoemden datum in het Vereenigd Koninkrijk werden gebouwd en ingeschreven.

b. Tankschepen, passagiersschepen, alsmede schepen voorzien van belangrijke koel- en vriesruimte vallen buiten de subsidie-regeling.

c. Slechts indien de geheele lading op grond van een daartoe gesloten „charterparty“ wordt vervoerd,

komen de — niet onder b. vallende — schepen voor het ontvangen van subsidie in aanmerking. Uitgesloten zijn al weder reizen, welke volbracht worden tusschen havens in het Vereenigd Koninkrijk, den Ierschen Vrijstaat, de Kanaal-eilanden en het eiland Man.

d. Ten aanzien van den duur der reizen, te vervoeren door schepen, welke onder a. en c. vallen, bepaalt het memorandum dat rekening gehouden mag worden met den tijd gebruikt voor het laden, vervoer en lossen der lading, het ondernemen van ballastreizen teneinde bevrachte lading te kunnen vervoeren, het zoeken van lading resp. emplooi overeenkomstig de in de wilde vaart geldende normale gebruiken en voor het afmonsteren der bemanning na lossing der lading. Voorts met den tijd gebruikt voor bunkeren, alsmede met een duur van ten hoogste drie dagen per reis voor het uitvoeren van reparaties.

Geschillen naar aanleiding van de vraag of een bepaalde reis dan wel gedeelte daarvan vallen onder de ad a. en c. genoemde categorieën worden beslecht door het Ministerie van Handel, de bovengenoemde commissie gehoord hebbende.

Interim-betalingen uit hoofde van subsidies zullen kwartaalsgewijze plaats hebben; het Ministerie van Handel stelt in overleg met de commissie voornoemd het totaal der voorloopige kwartaalsbetalingen vast. Het subsidie wordt berekend op den grondslag van „tonnen-dagen“ en wel in dier voege dat het aantal bruto register tonnen vermenigvuldigd wordt met het aantal dagen, terwijl de zoo verkregen uitkomst als basis wordt genomen.

Eén en ander wordt in het memorandum nog nader toegelicht en uitgewerkt. Wij meenen echter met de opsomming der bovengenoemde voornaamste voorwaarden te kunnen volstaan.

Tevens voorziet het memorandum in de beschikbaarstelling van een bedrag groot £ 10 miljoen (geschatte bouwkosten van 1.000.000 tons — draagvermogen — nieuwe scheepsruimte). Voorwaarde voor het verkrijgen van voorschotten is, dat voor iedere ton „nieuwe scheepsruimte“ twee tons oude dito worden gesloopt. Voor het „moderniseeren“ wordt de maatstaf ton voor ton aangelegd. Reeders kunnen zoowel Engelsche als vreemde tonnage voor sloop koopen.

Dit is de korte inhoud van het schema der Engelsche Regeering. Het heeft lof en critiek geoogst. In de kringen der wildevaart-reederijen schijnt men over het geheel ingenomen met de voorstellen van Minister Runciman. Verwondering kan dit nauwelijks wekken: de Minister heeft lang gearzeld en men begon reeds te wanhopen aan zijn bereidwilligheid om aan het verleen van subsidie op voor de reeders eenigszins aannemelijke voorwaarden mede te werken. Psychologisch is het vrij gunstig onthaal dus zeer wel verklaarbaar. Aan critiek ontbreekt het intusschen, natuurlijk zouden wij haast zeggen, evenmin. Deze critiek komt voornamelijk van de zijde der reedersvereniging te Liverpool, die gelijke rechten, voorrechten ware wellicht juist, voor de in geregelde vrachtdienst varende lijnschepen verlangt. Men is bevreesd, dat de wildevaart-reederijen, dank zij het door haar te ontvangen subsidie, dezen vrachtdiensten die krachtens het sub c. bepaalde geen subsidie zullen genieten, ongewenschte concurrentie zullen aandoen. Gelijke monniken, gelijke kappen; „what is sauce for the goose is sauce for the gander“, is het motto van Liverpool. Inderdaad lijkt voor dit standpunt iets te zeggen, al mag worden aangenomen, dat de Commissie van Advies en het Ministerie van Handel, welks uitgangspunt immers steeds geweest is, dat een eventueel te verleen regeeringssubsidie nimmer zal mogen worden misbruikt om onderlinge concurrentie tusschen de belanghebbenden bij de Engelsche scheepvaart in de hand te werken, tegen uitwassen zullen waken. De practijk zal overigens moeten aantonen of en in hoever dit „ideaal“ kan worden verwezenlijkt.

De bedoeling, die bij de Engelsche Regeering voorzit, is door middel van subsidies het Engelsche rederijbedrijf in staat te stellen ten koste van gesubsidieerde buitenlandse scheepvaartondernemingen een grooter aandeel in het beschikbaar vervoer te leveren. Dit lijkt, wanneer men de zaak nuchter en ontdaan van alle rhetorische franje beziet, bedenkelijk veel op het verdrijven van den duivel door Beëlzebub. Men laakt de *subsidiepolitiek* der „foreigners” en... *subsidieert* de eigen industrie om denzelfden „foreigners” een paedagogische les te geven en en passant den noodigen afbreuk te doen! Het voormalig bolwerk van den vrijhandel is gedurende de achterliggende crisisjaren wel geducht ondermijnd! De ervaring leert bovendien, dat men met „steunmaatregelen”, zooals de Engelsche Regeering thans voorstelt, zeer spoedig in den spreekwoordelijken vicieuzen cirkel terecht komt. Zoo ooit, dan geldt hier eerst terdege: ce n'est que le premier pas qui coûte. De crisis-geschiedenis in ons eigen land levert hiervan helaas voorbeelden te over! Het verwondert ons dan ook niet, dat een vakblad, schrijvend over het Engelsch subsidieplan, dat als een zuiver defensieve en tijdelijke maatregel is aangekondigd, spreekt van een „capital joke”. „Ce n'est que le provisoire qui dure”, citeert het blad tersnede.

Valuta-problemen, waarmede onze nationale scheepvaart te kampen heeft, kent de Engelsche reeder niet of althans niet in denzelfden omvang. Voor hem is een Pond nog steeds twintig Shillings. Men is geneigd de eigen moeilijkheden, en zij zijn ongetwijfeld ernstig, door een vergrootglas te zien en onderschat de moeilijkheden der scheepvaart in de landen, die niet bij de sterling-club zijn aangesloten, voor zoover men zich van die moeilijkheden al rekenschap geeft.

Voor de Nederlandsche rederij — en wij denken in het bijzonder aan onze wildevaart-rederijen — beteekent het Engelsch subsidievoorstel verzwarende van den toch reeds door het valuta-probleem zoo ongelijke concurrentiestrijd. De Nederlandsche Regeering staat dan ook, wanneer zij, naar gehoopt mag worden, eerlang een „overbruggingssteun” aan de Nederlandsche scheepvaart verleent, met beide voeten — indien wij deze beeldspraak mogen gebruiken — op den bodem der werkelijkheid. Een dergelijke steunverleening komt geen oogenblik te vroeg. Integendeel, wil de Regeering in dezen crisistijd, óók wat het nationale scheepvaartbedrijf aangaat, behouden wat behouden moet worden, dan zal zij goed doen door met het indienen van een daartoe strekkend wetsvoorstel spoed te betrachten. Reeds is de liquidatie der Nederlandsche koopvaardijvloot begonnen en dit afbraakproces, waardoor een nationaal belang van de grootste betekenis ernstig geschaad wordt, zal sneller voortschrijden naarmate de crisis langer duurt en de Regeering haar onmisbare hulpactie vertraagt. Er dreigt ook hier een ernstig gevaar in het talmen.

C. VERMEY.

VERHOOGING VAN HET RESTRICTIE-PERCENTAGE VOOR DE THEEPRODUCTENTEN.

Men schrijft ons:

Het sedert eenige dagen gepubliceerde bericht, dat het restrictiepercentage voor 1935/36 van 12½ pCt. tot 17½ pCt. verhoogd zal worden, geeft ons aanleiding om de positie van de theemarkt op het oogenblik, en de uitwerking, die de restrictie daarop gedurende het volgende jaar kan hebben, eens onder oogen te zien.

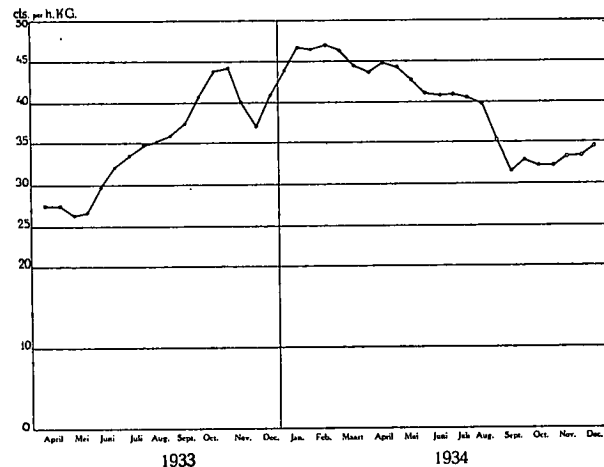
Men kan niet zeggen dat de resultaten van de restrictie over het afgelopen jaar gunstig zijn geweest. De zichtbare voorraden te Londen zijn toegenomen als volgt (per ultimo November; in 1000 lbs.):

1931	219.469
1932	263.843
1933	254.494
1934	260.679

Aan den eenen kant mag dit worden toegeschreven

aan hogere uitvoeren (twee en een half procent meer uit de beperkings-gebieden en vrij sterk toegenomen exporten uit de niet-deelnemende landen), terwijl aan den anderen kant een verminderde consumptie als oorzaak mag worden genoemd.

De prijzen, die aan het begin der restrictie tot Maart van dit jaar sterk waren opgelopen, liepen nadien weer gestadig terug tot een peil, waarbij nauwelijks van winst gesproken kan worden.

Toen echter den laatsten tijd geruchten opdoken omtrent een verhooging van het restrictiepercentage, trokken de prijzen weer iets aan. Wij meenen echter dit ook te moeten toeschrijven aan de betere kwaliteit der Oostmoessonthee, die thans uit Nederlandsch-Indië ter markt komt.

Gaan wij thans eens na hoe de bepaling van het intern toe te passen restrictiepercentage geschiedt. Hiervoor werd internationaal een restrictie van 17½ pCt. vastgesteld, doch de interne restrictie ligt veel hoger.

Zooals men weet, werd bij internationale overeenkomst (het z.g. „Agreement”) voor elk der drie restrictielanden een „standaard quotum” vastgesteld van:

Voor Nederlandsch-Indië	173.597.000 lbs.	(uitvoer van 1931)
„ Britsch-Indië	382.594.779	„ („ „ 1929)
„ Ceylon	251.522.617	„ („ „ „)
Totaal	807.714.396	lbs.

Het voor ieder jaar vast te stellen restrictiepercentage wordt nu op deze „standaard-quota” toegepast en geeft dan de hoeveelheid thee aan, die gedurende dat jaar uit ieder dier landen uitgevoerd mag worden. Voor 1933/34 bedroeg de restrictie 15 pCt., zoodat 85 pCt. van de bovenaangegeven hoeveelheden uitgevoerd kon worden. Voor 1934/35 bedraagt de restrictie 12½ pCt. en voor 1935/36 werd zij op 17½ pCt. vastgesteld. Over 1935/36 mag dus worden uitgevoerd:

door Nederlandsch-Indië	143.217.525 lbs.
„ Britsch-Indië	315.640.693 „
„ Ceylon	207.506.159 „
Totaal	666.364.377 lbs.

tegen in het voorafgaande restrictie-jaar April 1934 — Maart 1935 706.750.096 lbs. Van de totale toewijzing voor Nederlandsch-Indië komt volgens de interne regeling 9/11 deel voor rekening van ondernemingen, terwijl 2/11 voor opkoopthee bestemd is.

Ondernemingen	117.177.975 lbs. of 53.151.068 kg
Opkoop	26.039.550 „ of 11.811.348 „
Totaal	143.217.525 lbs. of 64.962.416 kg

Voor den geheelen duur der restrictie werden voor elke onderneming in Nederlandsch-Indië en voor elk jaar z.g. standaard-producties vastgesteld, die feitelijk de officieele, voor elk der restrictiejaren vastgestelde potentieele producties beduiden. Voor het jaar 1935/1936 bedraagt de som hiervan:

Ondernemingen op Java	62.564.951 kilo
„ „ Sumatra	26.599.501 „
Totaal der Ondernemingen	89.164.452 kilo
Totaal opkoopthee	17.220.359 kilo

De ondernemingen mogen totaal 53.151.068 kilo thee uitvoeren, terwijl haar gezamenlijke potentiële standaard-productie 89.164.452 kilo belooft. Op deze standaard-productie moet dus pl.m. 40,4 pCt. worden gekort. Voor opkoopthee zal de restrictie, op dezelfde wijze berekend, pl.m. 31,2 pCt. bedragen.

Uit het bovenstaande blijkt, hoe veel hooger de restrictie intern uitkomt, die de producenten zich hebben op te leggen. Doordat de standaard-producties ieder jaar stijgen, zal, bij een gelijk internationaal restrictiepercentage, de interne restrictie steeds hooger worden.

Doordat aan Sumatra een evenredig veel sterker stijgende standaard-productie is toegewezen dan aan Java, in verband met het groote areaal jonge tuinen op Sumatra, werkt de restrictie voor Java veel ongunstiger.

De gezamenlijke standaardproducties van ondernemingsthee voor het vijfjarig tijdvak der restrictie, bedragen volgens de laatste gegevens (in kg):

	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
Java	59.026.835	60.984.629	62.564.951	63.792.022	64.662.919
Sumatra	21.345.832	24.237.304	26.599.501	28.264.915	29.255.224

Totaal	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
	80.372.667	85.221.933	89.164.452	92.056.937	93.918.143

Tegenover het vastgestelde uitvoerquotum ad:

51.603.273 kg voor Java (zonder opkoopthee),
en 12.822.000 „ „ Sumatra

staat dus een toeneming van de ondernemingstheestandaardproducties van:

	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38
Java	15 pCt.	18 pCt.	21 pCt.	23 pCt.	25 pCt.
Sumatra	64 „	90 „	109 „	122 „	129 „

Terwijl de standaardproductie op Java gedurende de vijf restrictie jaren slechts met 25 pCt. toeneemt, bedraagt de toeneming voor Sumatra 129 pCt. of ruim vijfmaal zo veel. Vooral voor de kleinere ondernemingen op Java, op wie de restrictie economisch zwaarder drukt dan op grotere, is deze belasting ongunstig. Een kleinere onderneming is nl. spoediger aan de grens van haar laagste, nog financieel loonnende, productie, dan een grotere.

De bovenstaande berekening is gemaakt aan de hand van de voorloopig vastgestelde standaardproducties, die echter nog aan eenige wijziging onderworpen zijn.

Aan de hand van de veronderstelling dat, uitgaande van de voorraden te Amsterdam en Londen aan het begin van een jaar, vermeerderd met de totale uitvoeren van alle productielanden, de som, na aftrek van de jaarlijksche wereldconsumptie, het restant geeft, bestaande uit de voorraden te Amsterdam en Londen na één jaar, zullen wij thans eens nagaan wat de invloed van de restrictie zal kunnen zijn op de statistische positie van de thee:

Voorraden ult. April 1934	111.294 ton
Uitvoeren April 1934—Maart 1935	395.789 „ +
	507.083 ton
Consumptie Mei 1934—April 1935 (?)	392.000 „ —
	115.083 ton
Voorraden ult. April 1935	115.083 ton
Uitvoeren April 1935—Maart 1936	387.258 „ +
	502.341 ton
Consumptie Mei 1935—April 1936 (?)	392.000 „ —
Voorraden ult. April 1936	110.341 ton

Bij de voorgaande opstelling zijn verschillende cijfers, omdat zij geschat zijn, aan critiek onderhevig. Nemen wij eerst de uitvoeren gedurende 1934/35 en 1935/36 onder het oog. Bij het schatten van de uitvoercijfers van de restrictielanden hebben wij rekening gehouden met de z.g. „carry-over”, in dien zin, dat wij verwachten dat er na afloop van ieder restrictiejaar een gelijke hoeveelheid „carry-over” blijft bestaan nl. van 14.000 ton. (De „carry-over” beteekent de hoeveelheid, die de restrictie-landen minder uitvoerden dan toegestaan en die overgaat naar het vol-

gend restrictiejaar).

De uitvoeren van de niet aan de restrictie deelnemende landen vertoonen gedurende de eerste drie kwartalen van 1934 een vermeerdering van totaal gemiddeld 20 pCt. Wij hebben thans ook voor de komende maanden op een dergelijke toeneming t.o.v. de cijfers over het vorige jaar gerekend. Het is niet te verwachten, dat deze sterke stijging ook nog gedurende 1935/36 in gelijke mate zal aanhouden, zoodat wij tot de volgende cijfers besloten:

	1933/34	1934/35	1935/36
Uitvoeren van China, Japan en Formosa	64.461 ton	77.478 ton	85.000 ton

De wereldconsumptie gedurende de komende jaren hebben wij gelijk gehouden met die over 1933/34, hoewel er tekenen zijn, die op eenigen teruggang wijzen. Doch aan den anderen kant nemen wij aan, dat de gezamenlijk gevoerde propagandacampagne de consumptie zal kunnen consolideeren, zoo deze al niet verhoogen.

Uit het voorgaande kan men concludeeren, dat de toestand nog lang niet rooskleurig is te noemen. De voorraden blijven onveranderlijk hoog. De productie zal echter, naar wij verwachten, de consumptie niet overtreffen. Het ware o.i. een slechte politiek van het International Tea Committee geweest, indien zij het restrictiepercentage op een hooger peil zou hebben vastgesteld, daar in dat geval voor een te sterke prijsstijging gevreesd zou moeten worden, hetgeen de consumptie weder verkeerdt beïnvloed zou hebben.

Wij zijn eerder geneigd te meenen, dat het verder aandraaien der beperkings-schroef niet tot het beoogde doel zal leiden en onder de huidige omstandigheden meer tot een afnemning van het verbruik dan tot prijsverhooging leiden zal.

Dat de „outsider” productie van zwarte thee reeds thans sterk geprikkeld wordt, staat vast. Met grooten ijver leggen China en Zuid-Rusland zich op uitbreiding hunner productie toe, terwijl Japan en vooral Formosa zich van het fabriceren van groene thee afwenden en zwarte thee gaan maken.

Dat door de kunstmaatregelen krachten zijn opgeroepen, wier invloed aan het begin der restrictie wel wat is onderschat, lijdt geen twijfel.

Even zeker is gebleken, dat beperking niet heeft kunnen verhinderen, dat thee in het afgelopen jaar den prijsloop der meeste wereldproducten heeft gevolgd. Het huidige prijsniveau is nauwelijks meer loonnend te noemen.

Wat Nederlandsch-Indië betreft is zeker, dat het netwerk der wetsbepalingen, waarmede men de theecultuur heeft verblijd, een proces in werking heeft gesteld, waardoor niet voorkomen is, dat ondernemingen, die nog in 1929 t/m. 1932 hare aanplantingen uitbreidden, worden bevoordeeld ten koste van haar, die zulks niet hebben gedaan.

Nadruk verboden.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

SCHATTING VAN DE WERELDSUIKERPRODUCTIE VOOR HET OOGSTJAAR 1934/35 WERELDVERBRUIK, IN- EN UITVOER VAN SUIKER IN 1933/34.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen schrijft ons:

Onze eerste raming der wereldsuikerproductie 1934/35 bedraagt 26.061.000 ton (in ruwsuikerwaarde) tegenover 26.945.000 ton in het oogstjaar 1933/1934. Voor Europa is dit reeds de tweede schatting. De gegevens van de eerste werden reeds in deze kolommen gepubliceerd¹⁾. Terwijl toen met 7.944.000 ton was gerekend, bedraagt de nieuwe raming 8.334.000 ton. Dit is toe te schrijven aan het overigens algemeen bekende feit, dat de weersgesteldheid in den herfst voor de bieten in de meerderheid der landen buitengewoon gunstig was en de bietenoogst dientengevolge een ontwikkeling ondervond, die ook in de verste verte niet vooruit te zien was.

¹⁾ Zie E.-S.B. van 5 September 1934.

Raming van de wereldsuikerproductie*).

A. Bieten :	Raming Productie		
	1934/'35	1933/'34	1932/'33
	in 1.000 metrieke tons ruwsuikerwaarde		
a. Europa:			
Duitschland	1.650	1.429	1.091
Dantzig	32	26	22
Tsjecho-Slowakije	635	517	634
Oostenrijk	221	170	165
Hongarije	118	136	103
Frankrijk	1.250	946	1.022
België	260	247	265
Nederland	245	290	240
Polen	430	342	417
Denemarken	91	254	192
Zweden	264	305	235
Italië	343	300	319
Spanje	285	242	260
Joegoslavië	60	75	85
Roemenië	110	145	53
Bulgarije	2	45	29
Zwitserland	10	9	7
Groot-Brittannië	600	523	373
Iersche Vrijstaat	74	35	27
Finland	11	7	6
Letland	56	35	27
Lithauen	18	9	18
Turkije (Europ. en Aziat.)	66	73	31
Azoren	3	3	3
Europa zonder Sovjet-Rusland	6.834	6.163	5.624
Sovjet-Rusland	1.500	1.040	796
Europa met Sovjet-Rusland	8.334	7.203	6.420
b. Amerika:			
Vereenigde Staten	1.125	1.648	1.363
Canada	67	66	67
Argentinië	5	4	4
Uruguay	1	1	1
Totaal Amerika	1.198	1.719	1.435
c. Azië:			
Japan (Hokkaido)	32	26	27
Korea	—	—	—
Mandsjoerije	7	7	5
Perzië	4	1	3
Totaal Azië	43	34	35
d. Australië:			
Victoria (Maffra)	7	6	6
Bietsuikerproductie	9.582	8.962	7.896
B. Riet :			
a. Europa:			
Spanje	20	15	19
b. Amerika:			
Louisiana en Florida	249	233	240
Portorico	725	1.010	757
Hawai	870	936	943
Maagdeneilanden	5	5	4
Cuba	2.200 ¹⁾	2.340	2.053
Trinidad	90	107	123
Barbados	80	90	94
Jamaica	80	73	56
Overig Britsch-West-Indië (Antigua, St. Kitts, St. Lucia, St. Vincent)	54	55	58
Martinique en Guadeloupe	95	89	96
Dominikaansche Republiek en Haïti	425	414	390
Mexico	280	209	190
Midden-Amerika (Guatemala, Costa-Rica, Honduras, Nicaragua, San Salvador, Panama)	44	45	48
Britsch-Guyana	140	144	151
Nederlandsch-Guyana	18	19	18
Argentinië ²⁾	341	316	348
Brazilië	1.000	969	950
Peru ²⁾	410	415	410
Overig Zuid-Amerika (Venezuela, Columbia, Ecuador, Bolivia, Paraguay)	83	80	90
Totaal Amerika	7.189	7.549	7.019

*) Zonder de donkere suikers uit de primitieve molens in Azië en Zuid-Amerika.

¹⁾ Omdat het nog niet is te beoordeelen, welke productie voor 1934/'35 door de Regeering wordt vastgelegd, is bovenstaand getal willekeurig genomen. ²⁾ Suiker tel quel.

c. Azië:			
Britsch-Indië	4.750	4.615	4.174
Java	700	1.504	2.760
Japan en Formosa	1.120	803	797
Philippijnen ³⁾	750	1.434	1.152
Overig Azië (China, Indo-China, Siam)	280	270	270
Totaal Azië	7.600	8.626	9.153
d. Afrika:			
Egypte	150	154	170
Mauritius	177	265	251
Réunion	75	77	54
Unie van Zuid-Afrika	350	355	326
Mozambique	68	70	93
Overig Afrika (Angola, Madeira, Madagascar, Kenya, Uganda, Somaliland, Belgische Congo, Kaap Verdi)	86	77	58
Totaal Afrika	906	998	952
e. Australië:			
Queensland en Nieuw-Zuid-Wales	650	677	541
Fidji	114	118	139
Totaal Australië	764	795	680
Rietsuikerproductie	16.479	17.983	17.823
Wereldsuikerproductie	26.061	26.945	25.719
Met inbegrip van de productie van Java 1935 in de Campagne 1934/'35 enz. is de productie als volgt	25.861	26.141	24.463

³⁾ Zonder de op de Philippijnen verbruikte muscovadensuiker.

Er moet echter worden opgemerkt, dat deze vermeerdering van de Europeesche suikerproductie betrekkelijk weinig beteekenis voor de wereldmarkt heeft. Weliswaar zal de hoogere productie gedeeltelijk tot een verhoogden uitvoer (Tsjecho-Slowakije, Polen) en gedeeltelijk tot een verminderden invoer (Oostenrijk, Groot-Brittannië, Iersche Vrijstaat, Letland, Lithauen) leiden, maar bij de twee grootste producenten, Duitschland en Frankrijk, brengt het een verschuiving in de voorraden teweeg; hetzelfde is het geval in sommige andere landen van minder beteekenis (Dantzig, Italië, Spanje).

Tenslotte wordt de meerdere productie van de uitvoerlanden voor een klein gedeelte daardoor gecompenseerd, dat een in het algemeen zichzelf verzorgend land, nl. Denemarken, door misoogst dit jaar suiker zal moeten invoeren. De invloed van den grooteren Europeeschen oogst op de wereldmarkt zal dus lang niet zoo groot zijn als alleen uit de cijfers zou kunnen worden afgeleid.

Tegenover den grooteren Europeeschen bietsuiker-oogst staat een kleine vermindering van den bietsuiker-oogst in de overzeesche gewesten, maar voor de geheele wereld blijft toch nog een toeneming van ruim 600.000 ton (9.582.000 tegenover 8.962.000 ton in 1933/'34) over, terwijl de rietsuikerproductie met 1.500.000 ton (16.479.000 tegenover 17.983.000 ton) daalde. De oorzaak hiervan ligt voornamelijk bij Java en sommige industrieën in het gebied der Vereenigde Staten (Portorico, Hawai, Philippijnen). Zonder de productiebeperkende maatregelen van de A.A.A., zou de suikerproductie van Portorico, Hawai en de Philippijnen ongeveer 1.000.000 ton hooger zijn geweest.

De wereldsuikerproductie zou, wanneer zij zich met de raming dekt, wat natuurlijk nog heelemaal niet zeker is, 26.061.000 ton tegenover 26.945.000 en 25.719.000 ton in de twee voorafgaande jaren bedragen. Bij deze opstelling is de productie van Java over 1934 bij 1934/'35 en die over 1933 en 1932 bij 1933/'34, resp. 1932/'33 gerekend. Wordt de productie van Java over 1934 bij 1933/'34 gerekend enz., dan staat een wereldproductie van 25.861.000 ton in 1934/'35 tegenover een opbrengst van 26.141.000 en 24.463.000 ton in de twee voorafgaande jaren.

In een tweede tabel is een overzicht van het verbruik en den in- en uitvoer van suiker in 1933/'34 in de geheele wereld opgenomen. Het wereldverbruik bedraagt 26.205.000 tegenover 25.876.000 in 1932/'33:

Wereldsuikerverbruik. In- en uitvoer van suiker*).

	Verbruik		Invoer		Uitvoer	
	1933/ '34	1932/ '33	1933/ '34	1932/ '33	1933/ '34	1932/ '33
in 1.000 metrieke tons ruwsuikerwaarde.						
Europa:						
Duitschland	1.527	1.503	17	21	5	14
Tsj.-Slowakije	401	399	—	—	166	280
Oostenrijk	175	172	4	19	—	—
Hongarije	93	88	—	—	53	5
Zwitserland	195	172	188	166	2	1
Frankrijk	1.045	1.060	425	402	298	302
België	229	226	114	121	132	139
Nederland	305	333	96	125	77	35
Groot-Britt.	2.244	2.109	2.099	2.179	407	380
Polen	324	315	—	—	93	108
Sovj.-Rusl.	1.000 ^{a)}	960 ^{a)}	13	8	47	61
Denemarken	204	195	1	9	16	1
Zweden	282	260	11	35	—	—
Italië	325	319	6	5	8	8
Spanje	302	296	—	—	—	—
Overig Eur.	829	779	476	448	25	15
Totaal Eur.^{c)}	9.480	9.186	3.450	3.538	1.329	1.349
Azië:						
China en Hongkong ^{a)b)}	580	600	360	380	—	—
Br.-Indië	4.900 ^{a)}	4.640	330	456	40 ^{a)}	42
Japan en Formosa (incl. Saipan en Korea) ^{b)980^{a)}}	948	120 ^{a)}	150	150 ^{a)}	183	183
Java	323	399	—	—	1.170	1.405
Philippijnen ^{d)}	70	61	—	—	1.369	1.096
Overig Azië ^{b)}	457 ^{a)}	469	416 ^{a)}	430	17 ^{a)}	19 ^{a)}
Totaal Azië	7.310	7.117	1.226	1.416	2.746	2.745
Afrika:						
Egypte	128	113	—	1	40 ^{a)}	30
Unie v. Zuid-Afrika	181	169	1	1	173	163
Mauritius	11	11	—	—	25 ^{a)}	241
Over. Afrika ^{b)}	392 ^{a)}	400	365 ^{a)}	369	188 ^{a)}	182
Totaal Afrika	712	693	366	371	656	616
Amerika:						
Ver. Staten	5.715	5.899	—	—	—	—
Hawai	23	22	—	—	—	—
Portorico en Maagden-eilanden	54	53	—	—	—	—
Cuba ^{b)}	150 ^{a)}	152	—	—	2.500 ^{a)}	2.477
Canada en New-Foundland ^{b)}	431 ^{a)}	427	373 ^{a)}	367	4 ^{a)}	9
Britsch W. Indië en Guyana ^{b)}	45 ^{a)}	45	3 ^{a)}	3	404 ^{a)}	427
Fransch W. Indië	5 ^{a)}	5 ^{a)}	—	—	82 ^{a)b)}	91 ^{a)b)}
Dominikaan-sche Republiek en Haïti ^{b)}	33	28	—	—	362 ^{a)b)}	317 ^{b)}
Mexico	233	211	—	—	—	90
Midden-Amerika	44 ^{a)}	44 ^{a)}	1	1	4 ^{a)}	4
Argentinië ^{e)}	342	357	—	1	3	1
Brazilië	925 ^{a)}	925 ^{a)}	—	—	30 ^{a)b)}	25 ^{b)}
Peru ^{e)}	60 ^{a)}	63	—	—	358	320
Overig Zuid-Amerika ^{b)}	223 ^{a)}	230 ^{a)}	141 ^{a)}	147 ^{a)}	24 ^{a)}	31 ^{a)}
Tot. Amerika	8.283	8.461	3.053	3.406	3.835	3.830
Australië:						
Australië (Vasteland)	343	339	— ^{b)}	— ^{b)}	314 ^{a)b)}	271 ^{b)}
Overig Austr.	77 ^{a)}	80	73 ^{a)}	76	119 ^{a)}	121
Totaal Australië	420	419	73	76	433	392
Wereld	26.205	25.876	8.168	8.807	8.999	8.932

*) Zonder de donkere suikers der primitieve molens in Azië en Zuid-Amerika.

^{a)} Geschat; ^{b)} Kalenderjaar 1934, resp. 1933; ^{c)} Met de Aziatische gebieden van Sovjet-Rusland en Turkije;

^{d)} Zonder de op de Philippijnen verbruikte Muscovadensuiker; ^{e)} Suiker tel quel; Kalenderjaar 1933, resp. 1932.

Vergeleken met de productie (26.945.000 ton) is er een overschot van 740.000 ton. Ook wanneer met het door de statistiek niet te vatten verbruik van 150.000—200.000 ton per jaar rekening wordt gehouden, blijft er nog een productie-overschot van ruim een half miljoen ton, hetgeen met de vermindering van de te controleren wereldvoorraden (die op het oogenblik omtrent 250.000 ton lager zijn dan een jaar geleden) schijnbaar in tegenspraak is.

De reden van dit verschijnsel is, dat de oogsten in de verschillende landen tijdelijk niet met het verbruik overeenkomen. Wordt bijv. de oogst van Java over 1934, zooals in andere statistieken gebeurt, in de wereldproductie van 1933/'34 opgenomen enz., dan staat een productie van 26.141.000 ton tegenover een verbruik van 26.205.000 en, rekening houdende met het statistisch niet te vatten verbruik, komt men tot een verbruiksoverschot van omtrent 250.000 ton, wat met de tegenwoordige vermindering van de wereldvoorraden ongeveer overeenkomt.

Dit resultaat is echter min of meer toevallig en geen bewijs daarvoor, dat de laatstgenoemde methode van opnemings van de productie van Java beter is. In elk geval verdwijnt een anomalie, die alleen uit een tijdelijke incongruentie voortkomt, in het volgende jaar of wel in de volgende jaren.

Een dergelijke anomalie heeft ook bij den totalen in- en uitvoer plaats gevonden. De totale uitvoer (8.999.000 ton) is nl. ruim 800.000 ton hooger dan de invoer (8.168.000 ton). Zelfs wanneer men met het statistisch niet te vatten verbruik rekening houdt, is dit verschil toch te groot. De oorzaak ervan ligt voornamelijk in het feit, dat de groote uitvoeren van Cuba (campagnejaar Januari—December) en de Philippijnen (campagnejaar November—October) naar de Vereenigde Staten tegen het eind van het campagnejaar 1933/'34 nog niet in de invoerstatistiek der Vereenigde Staten (campagnejaar Augustus—Juli) verschijnen. Ook hier zal een uitbalanceeren in het volgende jaar plaats hebben, en het is zeer waarschijnlijk, dat in de wereldcampagne 1934/'35 de invoer grooter zal zijn dan de uitvoer, wat op den eersten blik wel wonderlijk schijnt.

Zeer belangrijk is intusschen, dat het ons voorkomt, dat de daling van het verbruik, die samenhangend met de wereldmalaise, in 1929/'30 inzette, in 1932/'33 (met 25.876.000 ton) het eindpunt heeft bereikt.

De stijging van de consumptie (329.000 ton in 1933/'34) is nog bescheiden en ver verwijderd van de normale drie procenten per jaar (ongeveer 750.000 ton), maar de verwachting is gegrond, dat het verbruik ook in 1934/'35 zal toenemen en betrekkelijk grooter zal zijn dan de voor hetzelfde jaar te verwachten productie. (Nadruk verboden)

AANTEKENINGEN.

De Engelsch-Poolsche kolenovereenkomst.

Op 6 December jl. hebben de Engelsche en Poolsche kolenproducenten eindelijk een overeenkomst gesloten, die een einde zal maken aan een langen strijd over de buitenlandse markten.

Het binnendringen van Polen in de Engelsche afzetgebieden dateert reeds van de kolenstaking in 1926. Tot 1931 daalde de relatieve afzet van de Engelsche kolen, vooral in Scandinavië. Eerst na de depreciatie van het Pond trad een verbetering in. Polen trachtte zijn positie te handhaven door hoogere prijzen in het binnenland en vrachtreducties. De toestand werd echter steeds ongunstiger, vooral toen Engeland in de handelsverdragen bijzondere invoervergunningen voor kolen van de Scandinavische landen kreeg. Andere afzetgebieden konden geen compensatie vormen voor Polen en de strijd met de Engelsche producenten werd zelfs tot in de Middellandsche zeehavens gevoerd. Zoo was Polen tenslotte bereid om een overeenkomst aan te gaan.

Deze overeenkomst voorziet, volgens „The Economist”, in de vaststelling van een bepaalde verhouding tusschen de Engelsche en Poolse kolenuitvoeren en in de handhaving van een redelijke verhouding tusschen de uitvoerprijzen van de twee landen. Omtrent de methoden van de vaststelling der prijzen en de verhouding van de tonnage tusschen de beide landen is nog niets naders bekend. Het spreekt echter vanzelf, dat de Poolse uitvoer over zee in een vaste verhouding zal staan tot de variabele Britsche uitvoeren. De „Deutsche Volkswirt” wijst er op, dat deze overeenkomst tegenover het voor Polen gunstige jaar 1931 een aanzienlijke vermindering van zijn verzorging van de invoerlanden beteekent.

Zooals de volgende aan „The Economist” ontleende tabel aantoon, is Polen echter niet het eenige land, dat kolen uitvoert:

Uitvoer van kolen.
(in duizend tons).

Jaar	België en Luxemburg	Frankrijk	Duitsland	Polen	Ver. Staten	Gr.-Britannië excl. bunkerkol.
1925	2.508	5.040	13.440	7.920	18.180	50.817
1927	2.916	4.848	26.520	10.920	18.780	51.149
1929	3.732	5.784	26.400	13.800	18.360	60.267
1930	3.900	4.570	24.000	12.360	16.200	54.874
1931	5.376	4.092	22.764	13.596	12.420	42.750
1932	3.440	3.440	18.000	10.060	9.033	38.899
1933	3.530	3.257	18.200	8.951	8.992	39.068

Het totaal van de vijf voornaamste landen, welke kolen uitvoeren, is nog slechts iets grooter dan de Engelsche uitvoer. De Engelsche verhouding van de totale uitvoeren van de landen, zooals in bovenstaande tabel is aangegeven, steeg inderdaad een kleinigheid, nl. van 47.0 pCt. in 1929 tot 47.7 pCt. in 1933. Bovendien concurreert een belangrijk gedeelte van de uitvoeren van eenige dezer landen niet met de Engelsche kolen. De rentabiliteit heeft echter sterk geleden onder de concurreerende prijsdumping. Een overeenkomst, die de belangrijkste Europeesche exporteurs zou omvatten, zou ongetwijfeld tot een verbetering van den toestand leiden.

De ruimte op de Engelsche geld- en kapitaalmarkt.

Een der in het oog vallende verschijnselen, welke voor de toekomstige conjunctuurontwikkeling in Engeland van niet te onderschatten betekenis is, is de voortgaande verruiming op de Engelsche geld- en kapitaalmarkt, zulks ondanks de onmiskenbare teekenen van opleving, welke men daar in de laatste twee jaren heeft kunnen waarnemen.

Eensdeels kan deze grotere ruimte verklaard worden uit het verschijnsel, dat de uit de industriële investeringen vrijkomende gelden, dank zij lage grondstofprijzen, lage onkosten en grotere winsten niet geheel voor de financiering der productieuitbreiding behoeften te worden besteed, terwijl vervanging of uitbreiding van installaties veelal niet noodig was. Dit blijkt ook wel uit de toegenomen liquiditeit van vele der grootste Engelsche maatschappijen.

Anderdeels hebben monetaire factoren het hunne tot genoemden toestand bijgedragen, zooals de toeneming van de goudvoorraden der Bank of England, de toeneming der biljettencirculatie, der bankdeposito's bij de Bank of England, en van de liquiditeit der Londensche clearingbanken.

Ook de kapitaalvlucht als gevolg van buitenlandsche en binnenlandsche politieke onzekerheid uit enkele continentale landen heeft medegewerkt tot een toestrooming van gelden naar de Londensche markt voor kort geld en goudgerande waarden.

Waar de begroting van de Engelsche regeering sluitend is, en het Ministerie van Financiën er op uit is, korte leeningen te consolideeren en lange schulden in leeningen van een lager rentetype te converteeren, daar draagt ook dit verschijnsel er toe bij, dat de geldrente zich in dalende richting beweegt. Hier komt bij, dat de Engelsche regeering zich afzijdig houdt van belangrijken steun aan het bedrijfsleven, waarvoor

grootere leeningen opgenomen zouden moeten worden. Ook de buitenlandsche handel vraagt geen nieuwe kapitalen, evenmin als de markt voor buitenlandsche fondsen, behoudens kleinere bedragen voor de Dominions en de koloniën, zulks door het embargo van de Britsche regeering op den kapitaalexport en door den hoogst onzekeren toestand in die landen, welke als credietnemers in aanmerking komen, samenhangend met hun moeilijkheden van het vinden van een afzetmarkt voor hun grondstoffen, mede naar Engeland zelf.

Een en ander heeft tot een snelle daling van het disconto aanleiding gegeven, hetwelk thans niet meer dan de vrijwel nominale rente van $\frac{1}{2}$ pCt. bedraagt, waarbij het officieel disconto van 2 pCt. geheel ineffectief is.

Banken en andere credietinstellingen werden hierdoor genoopt, hun gelden rendabel aan te wenden in andere richting, waardoor de koersen van goudgerande obligaties verder stegen tot een peil, dat een rendement geeft, dat niet meer ver verwijderd is van dat van het eind der vorige eeuw!

Volgens „Actuaries' Index” vertoonden de koersen der lange termijnobligaties van de Britsche regeering het volgende verloop: (31 December 1928 = 100): Sedert begin 1931 stegen de koersen van 104,7 tot 108,4 in Juni van dat jaar, waarna een daling volgde, welke bij het verlaten van den gouden standaard in September een minimum bereikte van 90,0. Daarop volgde in 1932 een scherpe stijging tot 123,0 in December, terwijl de index in 1933 tamelijk stabiel bleef (Dec. '33: 124,8), waarna tenslotte in dit jaar een stijging kwam tot 133,5 in October '34. De $2\frac{1}{2}$ pCt. Consols noteerden medio November 1934 91 $\frac{1}{2}$, dat is maar weinig lager dan de maximale koers van 93 $\frac{1}{2}$, welke zich in 1903 voordeed.

Het rendement is aldus gekomen op basis van even beneden 3 pCt.

Als gevolg hiervan steeg ook de koers van tweede klasse papier, als de obligaties van gemeenten en de soliedere industriële ondernemingen, waarbij naar het schijnt echter de rente voor leeningen aan den huizenbouw nog geen gelijken tred houdt.

Aldus wordt een toestand voorbereid, waarop het ook voor de particuliere bedrijvigheid aantrekkelijk wordt nieuw kapitaal aan te trekken, terwijl deze situatie ook de kapitaalverstrekkers naar de markt voor meer speculatieve waarden drijft.

Hiertoe is echter nog niet voldaan aan het tweede vereischte: dat van betere vooruitzichten voor het bedrijfsleven. Met uitzondering van het bouwbedrijf, dat een „boom” heeft doorgemaakt, is de vooruitgang in de Engelsche industrie dit jaar niet zoo sterk geweest als in het voorgaande jaar, zooals ook uit de geringere stijging der aandeelkoersen blijkt.

Ook de voorwaarden voor een opleving van den buitenlandschen handel, eveneens van de internationale emissiebedrijvigheid zijn nog bij lange na niet aanwezig, ook al zou de Engelsche regeering het embargo op de buitenlandsche kapitaalmissies opheffen. Keynes is daarom van meening, dat de verruiming van de Engelsche kapitaal- en geldmarkt zich nog geruimen tijd zal voortzetten voor en aler een opleving de kapitaalrente weer omhoog zal drijven.

De vooruitzichten voor de openbare financiën in Tsjecho-Slowakije.

De vooruitzichten der Tsjechische begroting zijn in vergelijking met de voorafgaande, in het teeken der deflatie staande, jaren, voor het komende jaar zeer zeker gunstig te noemen, hetgeen uit de onderstaande aan de „Frankfurter Zeitung” van 1 Dec. jl. ontleende beschouwing moge blijken.

Het totaalcijfer der begroting daalde van Kr. 9,84 milliard in 1931, tot 8,63 in 1933 en 7,63 in 1934. De door den Staat en de Nationalbank gevoerde deflatiepolitiek slaagde er echter niet in, in die mate

bezuinigingen door te voeren, dat de achteruitgang der inkomsten er door goedge maakt werd. Integendeel, het tekort steeg en bereikte in 1933 het bedrag van Kr. 1,7 milliard. Ook voor 1934 zal men nog met een — hoewel aanzienlijk kleiner — tekort rekening moeten houden. De uitwerking der in Februari van dat jaar doorgevoerde devaluatie begint nu echter al blijvender vormen aan te nemen, zoodat men, vooral voor het komende jaar, met de verbeterde economische situatie rekening kan houden. De inkomsten uit de belastingen zijn in de laatste maanden voor het eerst hooger dan in dezelfde maanden van het voorafgaande jaar. Deze feiten, tezamen met o.a. de verbeterde export en productie, maakten het mogelijk voor 1935 met een totaalbedrag van Kr. 7,98 milliard een sluitend budget op te stellen.

De begrotingspost voor Financiën vertoont tegenover het vorige jaar een stijging van Kr. 88 millioen. Deze wordt, door een aantal bezuinigingen gedeeltelijk gecompenseerd, veroorzaakt door het uittrekken van een bedrag van Kr. 150 millioen voor het aankopen van binnenlandsche Staatspapieren, zulks als compensatie voor de in 1934 stopgezette aflossing der binnenlandsche Staatsschuld.

De uitgaven voor sociale maatregelen stijgen met Kr. 60 mill. (42 mill. voor sociale verzekeringen en 15 mill. voor woningbouw). Ook de defensie-uitgaven zijn gestegen en wel van Kr. 1.227 mill. in 1934, op Kr. 1.280 mill. Daarnaast heeft het Ministerie van Defensie jaarlijks de beschikking over een bewapeningsfonds van Kr. 350 mill., en bovendien het recht om door het opnemen van credieten, boven dit bedrag uitgaande uitgaven te dekken. Voor Buitenlandsche Zaken is Kr. 11 mill. meer uitgetrokken. Naast het duurder worden der gezantschappen en consulaten tengevolge der devaluatie, zijn het vooral de uitbreiding der propaganda, instelling van een nieuw gezantschap (Venezuela) en een beroepsconsulaat (Singapore), welke de stijging veroorzaken. Het Ministerie voor Openbare Werken zal Kr. 2 mill. bezuinigen. Voor het onderdeel „burgerlijke luchtvaart” is evenwel Kr. 6 mill. meer uitgetrokken. Deze verhooging staat in verband met de belangrijke uitbreiding van het Tsjechische luchtnet (o.a. luchtlijnen naar Polen, Rusland en den Balkan).

De grootere uitgaven op de verschillende begrotingsposten hoopt men voornamelijk uit de grootere opbrengsten der inkomstenbelasting te dekken. Voor 1935 wordt hiervoor Kr. 975 mill. verwacht, tegen Kr. 770 mill. in 1934 en Kr. 835 mill. in 1933. De groote opbrengst zal vooral verkregen worden door een zeer strenge uitvoering der belastingwetten. Verder wordt een verhoogde opbrengst uit de invoerrechten verwacht (Kr. 150 mill. meer dan verleden jaar). Deze vermeerderde opbrengst zal behalve door den verbeterden economischen toestand, verkregen moeten worden uit een bewuste vermeerdering van den invoer. Men hoopt daardoor de tengevolge van clearingverdragen bevroren vorderingen op den Balkan beter binnen te krijgen, hetgeen ook weer den export zal bevorderen. Bovendien wordt gerekend op een groter invoer uit Rusland, daar een plan is opgesteld den uitvoer naar dat land te vermeerderen (met Kr. 200 millioen) door de garantie voor exportcredieten te verdubbelen. Als tegenprestatie is door Rusland een hooger invoer van Russische goederen geëischt.

Hoewel de Staat geen verhooging der belastingen noodig geacht heeft, zullen de Gemeenten en Provinciën in het komende jaar den individueelen belastingbetaler zwaarder moeten aanslaan. De toestand der financiën van verschillende Gemeenten is nog zoo slecht, dat in dit geval zonder belastingverhoging niet kon worden volstaan.

Over het geheel genomen heeft echter het budget voor 1935, in overeenstemming ook met de verwachtingen van den Minister van Financiën, een gematigd, doch duidelijk optimisme voor de verdere ontwikkeling van het economisch leven doen baanbreken.

De economische toestand in België.

Uit de jongste onderzoekingen van Prof. Dr. L. H. Dupriez over de conjunctuur in België en Luxemburg, gepubliceerd in het Bulletin van het Institut des Sciences Economiques (het Belgische Conjunctuur Instituut), blijkt, dat de crisis weder ernstiger is geworden; vooral wanneer men rekening houdt met de sociale gevolgen en wanneer men achter de beweging van de reeksen statistieken onder den druk van de crisis en van de prijsdaling de voortdurende verzwakking van alle onderdeelen van het economisch leven ziet.

De aandelenkoersen blijven gedeprimeerd en de werkelijke tendens van de groot- en kleinhandelsprijzen is nog steeds dalend. De geldrente is betrekkelijk laag, terwijl de werkelijke kosten van het crediet over het algemeen nog geen enkele neiging vertoonen zich aan de mogelijkheden van het Belgische bedrijfsleven aan te passen. De credietkosten (rente en commissie) bedragen nog ongeveer 8 pCt. Op de kapitaalmarkt gaat letterlijk niets om, doordat tegenover nieuwe besparingen ten deele een abnormaal opteren van de familiereserves staat en verder een deel in het buitenland wordt uitgezet. Sedert het derde kwartaal van 1933, toen een groote staatsleening is uitgegeven, stagneert de kapitaalmarkt geheel.

De omvang van de industriele bedrijvigheid en het vervoer blijft op het lage niveau staan. In bepaalde industrieën en in den buitenlandschen handel is een lichte verbetering ingetreden. Het verbruik van voedingsmiddelen is stabiel.

De verhouding tusschen aanbod van en vraag naar arbeid is ongunstiger geworden. De werkloosheidscijfers blijven hoog. Loonen en salarissen blijven dalen.

Het valutavraagstuk in Italië en andere economische moeilijkheden.

De uitvoeringsvoorschriften voor de afgifte van valuta zijn thans bekend geworden. Zij zijn nog scherper uitgevallen dan zich uit de eerste berichten liet aanzien en waarop wij in het nummer van de vorige week (blz. 1011) hebben gewezen.

De Italiaansche regeering meent nl., dat het voortdurend afvloeien van goud veroorzaakt werd door de handelaars, die de opbrengst van exporten niet naar Italië overbrachten, maar deze in het buitenland lieten staan. Thans staat de douane slechts uitvoer toe, wanneer de goederen vergezeld zijn van een verklaring van het centrale instituut. Deze verklaring wordt alleen dan afgegeven, wanneer de verkooper zich verplicht heeft de opbrengst van de verkochte goederen bij dit instituut te deponeren, en wel direct na ontvangst. Voor verzekeringsmaatschappijen en reederijen geldt de verplichting, dat zij eenmaal per drie maanden een overzicht van hun buitenlandsche ontvangsten en betalingen moeten indienen, maar dan met toelichting en bewijsstukken op iederen post. Er is bovendien een commissie voor prijscontrole ingesteld, die tot taak heeft na te gaan, of de door de exporteurs opgegeven prijzen met de werkelijke verkoopprijzen overeenstemmen.

„The Economist” stelt de vraag, welke bedoelingen bij deze maatregelen ter beperking van de valutatransacties hebben voorgezet. Het blad acht het onwaarschijnlijk, dat Mussolini, ondanks zijn herhaalde verklaringen van het tegendeel, toch tot depreciatie van de Lire zou overgaan. Maar een dubbel valutastelsel, gelijk zulks in Duitschland bestaat, met een verschillende binnenlandsche en buitenlandsche waarde, is in Italië om verschillende redenen niet mogelijk. Ten eerste is Italië veel meer dan Duitschland afhankelijk van den invoer van buitenlandsche grondstoffen, maar daarnaast heeft Italië te weinig buitenlandsche schulden, die het kan „blokkeeren” of dreigen te blokkeeren, teneinde met behulp van een dergelijk dreigement overbruggingscredieten los te

krijgen, gelijk Dr. Schacht heeft geprobeerd. En ten slotte is de geïsoleerde positie van Duitsland een weinig aantrekkelijk voorbeeld. Het genoemde blad vermoedt, dat het valutabezit der Italiaansche onderdanen gebruikt zal worden voor het Valuta-equalisatiefonds.

De jongste cijfers van de werkloosheid in Italië op 30 November 1934 geven een totaal aan van 970.000. Ondanks de normale seizoensstijging der werkloosheid in November, is de toestand niet ongunstiger dan verleden jaar November, toen er 96.000 meer werklozen zijn geregistreerd.

Verskillende organen van den corporatieven staat hebben de laatste weken plannen ingediend ter verdere bestrijding van de werkloosheid. Er is ook een overeenkomst tusschen werkgevers- en werknemersorganisaties in bepaalde branches gesloten op de volgende basis. 1. veertig-urige arbeidsweek; 2. een fonds, waartoe werkgevers en werknemers bijdragen, voor schadeoosstelling aan hoofden van groote gezinnen en andere ernstig getroffen door de loonsverlaging, die een gevolg van dezen verkorten arbeids-tijd is; 3. afschaffing van overwerk; 4. vervanging van vrouwelijke door mannelijke arbeidskrachten, waar zulks mogelijk is; 5. vervanging van gepensioneerden door personen, die geen pensioen hebben.

De vervanging van vrouwen door mannen gaat met groote moeilijkheden gepaard, ook omdat Italië een grooter aantal vrouwen telt dan mannen. Volgens een berekening zijn er een miljoen vrouwen tusschen 30 en 65 jaar, die hetzij uit openbare middelen, hetzij door familie, onderhouden zouden moeten worden, wanneer zij niet zelf in haar onderhoud voorzien.

INGEZONDEN STUKKEN.

BETAALT DE AUTO EIGEN WEGKOSTEN?

Ir. J. M. I. Reitsma schrijft ons:

De beschouwing van Dr. J. A. M. van Staay in het nummer van 28 Nov. jl. verschafft mij een welkome gelegenheid om te opponeeren tegen enkele der daar geuite meeningen, die men ook elders kan beluisteren.

1. Het zij mij in de eerste plaats vergund op te merken, dat de heer Van Staay met zijn betoog in de E.-S.B. van 19 September jl., waarheen hij verwijst, weinig nieuws beweerd en zeer zeker niets bewezen heeft ten aanzien van zijn eenigszins zwevende „voorloopige” conclusie, dat de auto voldoende opbrengt om de kosten van haar weg te vergoeden. Dit kan de heer Van Staay ook onmogelijk bewijzen, om de eenvoudige reden, dat dit niet zoo is, hetgeen ik nader zal aantonen.

Zou de auto met de benzine-belasting naar billijkheid betalen voor het gebruik van een in het verleden gebouwd en kostbaar wegennet (de uitdrukking is ontleend aan het rapport der Staatscommissie-Welter), dan betaalt zij nog maar ten deele voor aanleg en vernieuwing te haren gerieve van secundaire en niemendal voor aanleg, vernieuwing en onderhoud van de door haar (de auto) zwaar gemaltraiterde tertiaire wegen. Ook betaalt zij dan nog niets voor de

verkeersveiligheid c.a. op de openbare wegen, waar jaarlijks 700 à 800 Nederlandsche staatsburgers en -burgeressen onnoodig gedood worden door het motorverkeer, welke wantoestand om spoedeisende wettelijke voorzieningen schreit.¹⁾

De „voorloopige” conclusie van Dr. Van Staay is er dus geheel naast.

2. Het aandeel, dat de auto in de wegstkosten moet dragen, wordt op het voetspoor der A.N.V.F. op 70 pCt. gesteld. Dit zou volgens een „zeer plausible” redeneering zijn geschied. Hoe deze redeneering luidt wordt echter niet vermeld. Ik ken toevallig — dank zij de welwillendheid van den President der A.N.V.F., mijn hooggewaardeerden vroegeren chef en leermeester: Prof. Van Breen — deze redeneering, doch kan haar tot mijn leedwezen allermintst plausibel vinden. Het waarom zou mij te ver voeren, zoodat ik zal volstaan met aan te geven, dat er slechts twee billijke maatstaven terzake bestaan, t.w.: het actuele gebruik en de actuele aanlegkosten. Algemeen wordt gesteld, dat de wegen voor 90 pCt. door autoverkeer worden benut²⁾. De aanlegkosten van de auto- en karrenbaan bedragen 96 pCt., tegen 4 pCt. voor die van het rijwielpad (auto en rijwiel zijn nl. de twee voornaamste contribuabelen in de wegenhuishouding h.t.l.).

Zoals de heer Van Staay ziet, is de overeenstemming in de kostenaandeelen volgens gebruik en aanleg verrassend goed. Waar het gebruik, dat de auto van den gewonen, openbaren weg maakt, in de naaste toekomst nog wel zal stijgen boven de genoemde 90 pCt. van thans, is het niet onbillijk om het auto-aandeel in de wegstkosten te stellen op 96 pCt., overeenkomstig hetgeen bij den aanleg van den primairen en secundairen weg daaraan ten koste wordt gelegd.

Naar het mij voorkomt ontvalt hiermede aan het verdere betoog van den heer Van Staay reeds een der voornaamste pijlers. Een andere pijler is de volgende:

3. Het derde bezwaar, dat ik tegen het betoog van den geachten schrijver heb, is, dat hij de getalsontwikkeling der motorvoertuigen in Nederland wel wat al te rooskleurig ziet. Waar bewijst de heer Van Staay de door hem implicite aangenomen correlatie tusschen den groei van bevolking en auto's? Deze bestaat niet. Integendeel, wiskundig is aan te toonen, dat het meest waarschijnlijke maximum niet 290.000 (in 1950), doch 180.000 motorvoertuigen zal bedragen³⁾. Met de aannamen van 290.000 auto's is de geheele wegenfinanciering, welke de heer Van Staay wenscht te propageeren, op drijfzand gefundeerd. Immers, de door hem genoemde honderdtallen millioenen gulden zullen nimmer door de auto's opgebracht (kunnen) worden, of het moest zijn onder prohibitieve belastingen. Korthedshalve moge ik voor het bewijs van mijne stelling verwijzen naar een studie van mijn

¹⁾ Zie E.-S.B. van 1 Augustus 1934, pag. 700, tweede kolom.

²⁾ Zie E.-S.B. van 9 Mei 1934, pag. 430, tweede kolom, en de A.N.V.F.-publicatie, Bundel II, No. 7, pag. 46, tweede kolom onderaan. Voor de primaire wegen neemt deze publicatie zelfs een percentage van 95 aan.

³⁾ Zie „De Economist” van Mei 1934, pag. 368—371.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	9-15 Dec. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	9-15 Dec. 1934	Sedert 1 Jan. 1934	Overeenk. tijdvak 1933	1934	1933
Tarwe	27.119	1.314.736	1.495.352	—	32.655	23.685	1.347.391	1.519.037
Rogge	4.611	395.232	397.775	—	15.416	8.935	410.648	406.710
Boekweit	355	23.533	21.862	—	—	25	23.533	21.887
Maïs	10.727	858.930	994.265	2.440	214.523	206.245	1.073.453	1.200.510
Gerst	8.866	372.221	489.888	—	46.035	49.381	418.256	539.269
Haver	1.731	116.069	120.563	—	3.195	3.808	119.264	124.371
Lijnzaad	400	200.120	182.025	3.730	246.646	209.278	446.766	391.303
Lijnkoek 1)	273	62.914	148.200	—	55	200	62.969	148.400
Tarwemeel	385	20.533	18.316	59	3.805	5.654	24.338	23.970
Andere meelsoorten	1.470	57.361	50.295	230	6.919	8.197	64.280	58.492

hand in „De Economist” van October 1934 (p. 767—771), waarin ik tot het tot dusverre onaangetoefen resultaat kom, dat het Rijkswegenplan 1932 circa f 330 miljoen te duur van opzet is.

Hiermede heb ik naar mijne meening aangetoond, welke de catastrophale gevolgen zijn van een wetenschappelijk ongefundeerde, al te optimistische schatting van het naar groote waarschijnlijkheid te verwachten toekomstige aantal motorvoertuigen.

Naschrift. Van de gelegenheid, mij door de redactie geboden, zal ik slechts een uiterst spaarzaam gebruik maken. Een afdoend antwoord op alle door mijn geachten opponent opgeworpen vragen ligt opgesloten in de Publicatie van de A.N.V.F., Bundel II No. 7, waarheen ik moge verwijzen. Ik bepaal mij tot een drietal opmerkingen.

1. N.m.b.m. ben ik er in geslaagd aan de hand van concrete gegevens mijn „voorloopige” conclusie waar te maken.

Wat de verkeersongevallen betreft, zal het den heer R. toch niet onbekend zijn, dat blijkens de M. v. A. op het Voorloopig Verslag betreffende de Waterstaatsbegroting een „verplichte verzekering jegens derden” wordt voorbereid. Bovendien wordt in de studie van de A.N.V.F. met de kosten voor veiligheid rekening gehouden (zie blz. 45).

2. Het is jammer, dat de heer R. niet heeft aangegeven, waarom hij het met het door mij genoemde aandeel van 70 pCt. niet eens kan zijn. Dit cijfer berust op uitvoerige berekeningen, terwijl de heer R. meent te kunnen volstaan met onbewezen beweringen.

3. De theoretisch-mathematische uiteenzetting van den heer R. om aan te toonen, dat het verzadigingspunt van motorvoertuigen in Nederland in 1950 zal bereikt zijn met een maximum aantal van 180.000, zegt mij weinig, zoolang de practijk in tal van landen anders leert. Al moge het dan nog zoo „wetenschappelijk ongefundeerd” zijn, zal ik mij voorloopig daaraan houden.

v. S.

ONTVANGEN BOEKEN.

Economisch vervoer door Dr. Ir. J. G. J. C. Nieuwenhuis, directeur van het gemeentelijk tram- en autobusbedrijf te Rotterdam. (Rotterdam 1934; Nijgh & Van Ditmar, Prijs f 1.50).

Dit boek behandelt achtereenvolgens: De vrije concurrentie der verschillende vervoermiddelen; het vervoermonopolie; het concessiestelsel, de stand van het verkeersprobleem in het buitenland, het personeel-vraagstuk, eischen door de overheid te stellen in het belang van veilig verkeer, verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid, hygiëne, hinder, enz.; het financiële probleem en coördinatie van het verkeer.

Wet op de belasting van de doode hand voor de practijk toegelicht door P. Karmelk, inspecteur der directe belastingen enz. te 's-Gravenhage en Mr. Dr. E. Tekenbroek, advocaat en accountant. (Assen 1934; Van Gorcum & Comp. N.V. Prijs f 3.90).

Achtereenvolgens worden behandeld: Voorwerp, bedrag en verschuldigheid der belasting; Aangifte en aanslag; Bezwaren tegen den aanslag; Navordering; Voorkoming van dubbele belasting; Bijzondere bepalingen; Strafrechtelijke bepalingen; Overgangs- en slotbepalingen.

De garantie als aanvullende financierings-figuur door Dr. A. B. A. van Ketel. (Tilburg 1934; H. Gianotten).

Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleeraar aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg.

Vorm of wezen als richtsnoer bij de heffing van belastingen door Prof. Dr. N. J. Polak. (Purmerend 1934; J. Muusses).

Voordracht gehouden op 28 April 1934 en stenografisch verslag van het debat. (Geschriften van de Vereeniging voor Belastingwetenschap, No. 28).

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc Wissels. 2½ 19 Sept. '33	Lissabon 5 13 Dec. '34
	{ Bel. Binn. Eff. 3 19 Sept. '33	London 2 30 Juni '32
	{ Vrsch. in R.C. 3 19 Sept. '33	Madrid 5½ 6 Nov. '34
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B.	1½ 1 Feb. '34
Batavia 3½ 1 Nov. '34	Oslo 3½ 22 Mei '33
Belgrado 6½ 16 Juli '34	Parijs 2½ 31 Mei '34
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3½ 25 Jan. '33
Boekarest 6 5 Apr. '33	Pretoria 3½ 15 Mei '33
Brussel 2½ 28 Aug. '34	Rome 4 26 Nov. '34
Budapest 4½ 17 Oct. '32	Stockholm	.. 2½ 1 Dec. '33
Calcutta 3½ 16 Feb. '33	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig 4 21 Sept. '34	Weenen 4½ 27 Juni '34
Helsingfors 4 3 Dec. '34	Warschau 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 2½ 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk.	2 22 Jan. '31

OPEN MARKT.

	1934				1933	1932	1914
	15 Dec.	10/15 Dec.	3/8 Dec.	26 Nov. 1 Dec.	11/16 Dec.	12/17 Dec.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	1/2	1/2	1/2	1/2	3/8-11/16	1/4-1/2	3/8-9/16
Prolong.	1	1	1	1	1	1	2/4-3/4
London Daggeld...	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/2-1	1/2-1	1/4-2
Partic. disc.	1/2-9/16	9/16-5/8	3/8-7/16	9/16-5/8	1/8-1/4	7/8-13/8	4/4-3/4
Berlijn Daggeld...	4-1/4	4-1/4	37/8-4 1/8	3 1/2-4 1/4	4 1/8-5 7/8	4 1/8-5 1/4	—
Maandgeld	3 3/4-4	3 3/4-4	3 7/8-4	3 7/8-4	4 1/2-6	4 1/2-5 1/2	—
Part. disc.	3 1/2	3 1/2	3 1/2-3/8	3 1/2	3 7/8	3 7/8	2 1/8-1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/2	4-1/4	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	1	1-1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	5/16	5/16	5/16	5/16	7/8	1/2	—

1) Koers van 14 Dec. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
11 Dec. 1934	1.47 15/16	7.32 5/8	59.39	9.75	34.54	100 5/8
12 „ 1934	1.47 15/16	7.32	59.35	9.75	34.51 1/2	100 5/8
13 „ 1934	1.47 15/16	7.30 7/8	59.37	9.75 1/2	34.55	100 5/8
14 „ 1934	1.47 15/16	7.31	59.36	9.75 3/4	34.56 1/2	100 5/8
15 „ 1934	1.47 15/16	7.31 7/8	59.40	9.75 3/4	34.56	100 5/8
17 „ 1934	1.47 7/8	7.31 1/2	59.40	9.75 3/4	34.57 1/2	100 5/8
Laagste d.w.1)	1.47 11/16	7.30 1/2	59.32 1/2	9.74 1/2	34.47 1/2	100
Hoogste d.w.1)	1.48 1/8	7.33 1/2	59.45	9.75 1/2	34.60	100 5/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
11 Dec. 1934	47.89	—	6.19	1.48	12.62	20.21
12 „ 1934	47.85	—	6.19	1.48	12.62	20.21 1/2
13 „ 1934	47.87	—	6.19	1.48	12.62 1/2	20.20
14 „ 1934	47.87 1/2	—	6.18 1/2	1.48	12.62 1/2	20.21
15 „ 1934	47.90	—	6.19	1.48	—	—
17 „ 1934	47.90	—	6.18	1.48	12.65 1/2	20.22
Laagste d.w.1)	47.82 1/2	—	6.15	1.45	12.57 1/2	20.15
Hoogste d.w.1)	47.92 1/2	28.—	6.22 1/2	1.50	12.67 1/2	20.25
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
11 Dec. 1934	37.77 1/2	32.70	36.80	3.24	37	1.51
12 „ 1934	37.75	32.67 1/2	36.77 1/2	3.24	37	1.50 1/2
13 „ 1934	37.70	32.65	36.72 1/2	3.23	36 7/8	1.49 1/2
14 „ 1934	37.70	32.65	36.72 1/2	3.23	37	1.49 1/2
15 „ 1934	37.75	32.70	36.80	3.23	37	1.49 1/2
17 „ 1934	37.70	32.65	36.75	3.23	36 7/8	1.49 1/2
Laagste d.w.1)	37.45	32.35	36.45	3.20	36 1/2	1.49
Hoogste d.w.1)	38.—	32.95	37.05	3.26	37 1/2	1.51 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
11 Dec. 1934	4,94 7/8	6,59 1/2	40,18	67,63
12 „ 1934	4,94 1/2	6,59 1/2	40,16	67,64
13 „ 1934	4,94 1/8	6,59 1/2	40,16	67,62
14 „ 1934	4,94 3/8	6,59 1/8	40,15	67,63
15 „ 1934	4,94 7/8	6,59 1/2	40,17	67,64
17 „ 1934	4,93 7/8	6,60 1/8	40,19	67,66
18 Dec. 1933	5,14 3/4	6,18 1/2	37,70	63,60
Muntpariteit ..	4,86	3,90 1/8	23,81 1/2	40 1/16

STATISTISCH OVERZICHT

Table with columns: GRANEN EN ZADEN (TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD), TUINBOUWARTIKELEN (WITTE KOOL, UIEN, ROODE KOOL), VLEESCH (RUND-VLEESCH, VARKENS-VLEESCH). Rows include years from 1925 to 1934 and months from Jan to Dec.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 1 Dec. 5) 8 Dec. 6) 15 Dec. 7) 6 Dec. 8) 13 Dec. 9) 4 Dec. 10) 11 Dec. 11) 14 Dec.

Table with columns: MINERALIEN (STEENKOLEN, PETROLEUM, BENZINE), TEXTIELGOEDEREN (KATOEN, WOL), DIVERSEN (KOE-HUIDEN, KALK-SALPETER). Rows include years from 1925 to 1934 and months from Jan to Dec.

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/10 pence. 2) 1 Dec. 3) 8 Dec. 4) 15 Dec. 5) 5 Dec. 6) 12 Dec. 7) 6 Dec. 8) 13 Dec. 9) 4 Dec. 10) 11 Dec. 11) 14 Dec.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Table of commodity prices for ZUIVEL EN EIEN (Dairy and Eggs) and METALEN (Metals). It includes columns for Boter (Butter), Kaas (Cheese), Eieren (Eggs), Koper (Copper), Lood (Lead), Tin (Tin), IJzer (Iron), Gieterij-IJzer (Cast Iron), Zink (Zinc), Goud (Gold), and Zilver (Silver) with their respective prices in various currencies.

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2. Van Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64 1/2 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3

Table of commodity prices for BOUWMATERIALEN (Building Materials) and KOLONIALE PRODUCTEN (Colonial Products). It includes columns for Vurenhout (Timber), Steenen (Stones), Cacao, Copra, Koffie (Coffee), Rubber, Suiker (Sugar), Thee (Tea), and Indexcijfer (Index Number) with their respective prices.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. '31 zijn op goudbasis omgerekend; de Dollarnoteringen vanaf 20 April '33 zijn in verhouding van de de preciezie van den Dollar t.o.v. den Gulden verlaagd.

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	1 Dec. 1934	8 Dec. 1934	10/15 Dec. '34 Laagste	15 Dec. 1934 Hoogste
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 3/8	97 3/8
Athene	Dr. p. £	523	520	517	520
Bangkok...	Sh. p. tical	2/4 1/2	1/10 3/4	1/10 3/4	1/10 3/4
Budapest ...	Pen. p. £	17	16 7/8	16 7/8	16 7/8
Buenos Aires 1)	d. p. \$	27 1/2	27 3/8	27 1/2	27 7/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/16	1/6 1/16	1/6 1/32	1/6 1/16
Constantin ..	Piast. p. £	616	615	610	615
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/8 1/8	1/8 1/16	1/8 1/8	1/9
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/32	1/2 1/32	1/1 1/16	1/2 1/16
Lissabon	Escu. p. £	110 1/8	110 1/8	109 3/4	110 1/8
Mexico	\$ per £	18	18	17 1/2	18 1/2
Montevideo 2)	d. per £	20 1/4	20 1/8	19 3/8	20 1/4
Montreal ..	\$ per £	4.85 7/8	4.84 3/8	4.84 1/4	4.90 3/8
Riod. Janeiro 3)	d. per Mil.	3 5/16	3 3/4	3	3 3/4
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/4 1/16	1/4 1/16	1/4 1/8	1/4 1/16
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/32	2/4 1/32	2/4 1/16	2/4 1/32
Valparaiso 4)	\$ per £	121.50	120.25	119.00	120.25
Warschau ...	Zl. p. £	26 5/16	26 5/16	26	26 5/16

1) Officiële not. 36 1/2 laten, gemidd. not., welke importeurs hebben te betalen, sinds 30 Nov. 31 1/2. 2) Offic. not. vanaf 26 Nov. 39 1/2, 3 Dec. 39 1/2, 4 Dec. 39 1/2, 5 Dec. 39 1/2, 6 Dec. 39 1/2, 13 Dec. 39 1/2, 15 Dec. 39 1/2. 3) Id. 19 Nov. 4 1/4, 4) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export” noteering.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1)	N.York 2)	Londen
11 Dec. 1934..	24 5/8	11 Dec. 1934....
12 „ 1934..	24 1/16	12 „ 1934....
13 „ 1934..	24 7/16	13 „ 1934....
14 „ 1934..	24 9/16	14 „ 1934....
15 „ 1934..	—	15 „ 1934....
17 „ 1934..	24 1/2	17 „ 1934....
18 Dec. 1933..	18 5/8	18 Dec. 1933....
27 Juli 1914..	24 1/16	27 Juli 1914....

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	7 Dec. 1934	15 Dec. 1934
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....		f 7.460.895,94
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 97.345,50	55.951,34
Voorschot op ultimo October 1934 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en dergem. fondsbel., alsmede op de belastingen en op de vermogensbelasting	558.978,46	2.351.835,51
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	127.392.898,89	126.854.322,21
Id. aan Suriname.....	13.003.862,95	13.217.711,68
Id. aan Curaçao.....	2.275.808,87	2.092.582,90
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand..	115.291.806,40	114.847.359,93
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	33.817.171,82	34.583.952,70
Vord. op andere Staatsbedrijven 1).....	17.089.172,99	16.854.937,72
Verstr. f. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo)....	35.368.766,26	35.411.766,26
Verplichtingen.		
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrool verstrekt Schatkistbiljetten in omloop.....	f 571.532,15	391.122.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	391.227.000,—	108.337.000,—
Schatkistbiljetten in omloop.....	108.640.000,—	1.287.732,50
Zilverbons in omloop.....	1.291.113,50	—
Schuld op ultimo October 1934 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op die bel. en op de verm. bel.	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	322.327,50	549.516,83
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	109.980.846,82	87.290.231,20
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	166.805,10	166.805,10
Id. aan diverse instellingen 1).....	20.847.027,87	24.101.895,28

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	8 Dec. 1934	15 Dec. 1934
Vorderingen:		
Saldo Javasche Bank.....	f 1.255.000,—	f 1.399.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	56.585.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	128.292.000,—	126.854.000,—
Schatkistpromessen	1.750.000,—	1.750.000,—
Schatkistbiljetten	12.035.000,—	12.035.000,—
Muntbiljetten in omloop	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	2.539.000,—	2.492.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	630.000,—	716.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	—	—

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Voor-schotten aan de kolonie	Dis-conto's	Diverse reke-ningen 1)	Diverse reke-ningen 2)
1 Novemb. 1934	4.517	4.567	58	74	663	158
1 October 1934	4.493	4.591	105	95	641	155
1 Septemb. 1934	4.555	4.637	117	95	545	86
1 Augustus 1934	4.525	4.554	65	95	515	58
1 Novemb. 1933	5.100	5.266	186	117	611	158

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 17 December 1934.

Activa.		
Binnenl. Wis.-Hfdbk. f	23.676.287,58	
sels, Prom., Bijbnk. „	525.055,28	
enz. in disc. Ag.sch. „	3.121.779,63	f 27.323.122,49
Papier o. h. Buitenl. in disconto	866.250,—	—
Idem eigen portef. f	866.250,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—	866.250,—
Beleeningen		
incl. vrsch. Hfdbk. f	100.234.855,73 1)	
in rek.-crt. Bijbnk. „	4.524.830,76	
op onderp. Ag.sch. „	39.618.591,63	
	f 144.378.278,12	
Op Effecten	f 139.142.654,93 1)	
Op Goederen en Spec. „	5.235.623,19	144.378.278,12 1)
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt, Goud	f 102.181.535,—	
Muntmat., Goud ..	739.853.459,65	
	f 842.034.994,65	
Munt, Zilver, enz. „	18.532.902,40	
Muntmat., Zilver.. „	—	860.567.897,05 2)
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	—	37.014.632,69
Gebouwen en Meub. der Bank.....	—	4.970.000,—
Diverse rekeningen	—	4.732.369,45
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S.No. 221) „	—	16.996.491,37
		f 1.096.849.041,17

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	3.807.914,92
Bijzondere reserve	5.000.000,—
Pensioenfonds	9.286.003,19
Bankbiljetten in omloop.....	872.149.215,—
Bankassignatiën in omloop	158.921,67
Rek.-Cour. { Het Rijk f	7.604.824,98
saldo's: { Anderen „	175.721.689,97
Diverse rekeningen	3.120.471,44
	f 1.096.849.041,17

Beschikbaar metaalsaldo

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..

Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)

2) Waarvan in het buitenland

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud Munt	Goud Muntmat.	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo	Dek-kings-perc.
17 Dec. '34	102182	739.853	872.149	183.485	438.273	82
10 „ '34	102182	739.853	882.965	173.511	437.349	80
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Belee-ningen	Papier op het buitenl.	Diverse reke-ningen 1)
17 Dec. 1934	27.323	—	144.378	866	4.732
10 „ 1934	26.491	—	143.084	866	5.332
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
15 Dec. '34 2)	141.020	—	181.480	32.990	55.232
8 „ '34 2)	142.640	—	183.530	32.520	56.220
17 Nov. 1934	113.495	28.498	184.070	34.277	54.655
10 „ 1934	113.495	29.018	186.232	33.251	54.720
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Belee-ningen	Diverse reke-ningen 1)	Dek-kings-percentage
15 Dec. '34 2)	460	70.510	—	14.550	66
8 „ '34 2)	790	72.390	—	12.280	66
17 Nov. 1934	608	9.769	56.235	12.726	65
10 „ 1934	647	9.785	56.737	11.792	65
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.